

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Zhodnocení trhu s vínem v České republice v kontextu
s Evropskou unií**

Hana Perníčková

© 2015 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání diplomové práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Zhodnocení trhu s vínem v České republice v kontextu s Evropskou unií" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze 23.3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Olze Regnerová za cenné rady, poskytnuté informace a odborné vedení diplomové práce. Dále děkuji panu Ing. Václavovi Adámkovi a jeho ženě paní Ing. Anně Adámkové za poskytnutou literaturu, odborné rady a mnohá doporučení. Všem zmíněným děkuji nejenom za pomoc po odborné stránce, ale také za vstřícnost a osobitý přístup při řešení dané problematiky.

**Zhodnocení trhu s vínem v České republice v kontextu
s Evropskou unií**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Evaluation of the wine market in the Czech Republic within
the context of the European Union**

DIPLOMA'S THESIS

Souhrn

Víno je nápojem, který provází lidstvo od nepaměti, je silně spjato s historií, má své pozitivní i negativní účinky, a to v jaké míře a kvalitě se dostane ke spotřebiteli záleží na mnoha faktorech.

Tato diplomová práce se zabývá problematikou českého trhu vína v kontextu s Evropskou unií. Práce je pojata od historie, podstatných teoretických poznatků, jako je legislativní úprava vinařství, přes samotnou charakteristiku vína, jeho pěstování, popis vinařských oblastí a podoblastí v České republice a také zemí Evropské unie, v závěru teoretické části jsou popsány dotační mechanismy.

Teoretická část je zaměřena na trh s vínem v České republice a Evropské unii, kde je znázorněna produkce vinných hroznů, spotřeba vína, zaměření na export a import vína v rámci Evropské unie, práce dále popisuje aktuální problematiku černého trhu s vínem u nás a práci uzavírají názory vinaře z Moravy a vinařů rakouských, kteří hodnotí situaci po vstupu do Evropské unie v rámci jejich podnikání.

Klíčová slova: réva vinná, víno, import, export, obchod, cena, spotřeba, produkce

Summary

Wine is a beverage that accompanies mankind since time immemorial, it is strongly linked with the history, it has positive and negative effects, and to what extent and quality reaches the consumer depends on many factors.

This thesis deals with the problems of Czech wine market in the context of the European Union. This thesis work is conceived of history, the essential theoretical knowledge, such as legislative change winery, through the characteristics of the wine, its cultivation, description wine regions and sub-regions in the Czech Republic and the European Union, at the end of theoretical section describes the subsidy mechanisms.

Theoretical part is focused on the wine market in the Czech Republic and the European Union, describing the production of grapes, wine consumption and focus on export and import of wine within the European Union. Theoretical part describes the current issue of black wine market in Czech Republic and conclude the views of the winemaker Moravian and Austrian winemakers who evaluate the situation after joining the European Union in the context of their business.

Keywords: vines, wine, import, export, trade, price, consumption, production

OBSAH DP PRÁCE

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická část.....	13
3.1 Literární rešerše.....	13
3.2 Historie vinařství, vývoj světového obchodu s vínem	14
3.3 Společná vinařská politika	17
3.4 Legislativní úprava vinařství.....	18
3.4.1 Česká právní úprava vinařství.....	18
3.4.2 Evropské právní předpisy.....	20
3.4.3 Společná organizace trhu s vínem.....	20
3.5 Charakteristika vína, podmínky pěstování révy vinné.....	21
3.5.1 Produkt a jeho spotřebitel	22
3.5.2 Jakosti a druhy vín	24
3.5.3 Označování vína v České republice	27
3.5.4 Úprava lahve	31
3.5.5 Uvádění produktu do oběhu	31
3.5.6 Obalový materiál.....	32
3.6 Charakteristika vinařských oblastí a podoblastí v České republice.....	33
3.6.1 Vinařská oblast Morava.....	34
3.6.2 Vinařská oblast Čechy.....	36
3.7 Zahraniční vína	37
3.8 Vinařské instituce v České republice	44
3.9 Dotace, dotační programy	45
4 Praktická část	47
4.1 Trh s vínem v Evropské unii a zeměmi nového světa.....	47
4.1.1 Současná situace vinařství v Evropské unii	48
4.1.2 Produkce vína v Evropské unii	48
4.1.3 Spotřeba vína v Evropské unii	52
4.1.4 Rovnováha na trhu s vínem.....	53
4.2 Trh s vínem v České republice	53
4.2.1 Produkce vína v České republice	54
4.2.2 Spotřeba vína v České republice	58
4.2.3 Porovnání spotřeby vína v České republice a Evropské unii.....	60

4.2.3 Import a export vína.....	61
4.2.4 Černý trh s vínem.....	70
4.3 Cena vína.....	71
4.4 Situace obchodu s vínem po vstupu do Evropské unie – vinařské podniky	73
4.4.1 Vinařství Adámkovi, Višňové	73
4.4.2 Weinhof Koller, Unterretzbach	75
4.4.3 Vinařství rodiny Nebenführ, Mitterrezbach	75
4.4.4 Porovnání názorů vinařů	77
5 Závěr	78
Seznam tabulek, obrázků a grafů	81
Seznam citací	82

1 Úvod

Víno má mnoho tváří, je zásobou potěšení a radosti, je prací a podnikáním, je příčinou sdružování a setkávání, je důvodem celoživotního vzdělávání, je obchodem, vědou a studijním oborem.

Neustále stoupající trend vinařství a pití vína je v posledních letech nejen ovlivněn zvyšováním se náročnosti spotřebitelů, a to ne právě ve kvantitě spotřebovaného vína ale právě v jeho kvalitě, ale také díky rozvoji vinařské turistiky, vyšší informovanosti veřejnosti o samotném vinohradnictví a vinařství a podpoře prodeje vína. Vinaři zvyšují svou reputaci a také prodej vín různými výstavami a soutěžemi, které probíhají po celém světě. Dokladem stále vzrůstajícího zájmu o česká a moravská vína je celková spotřeba vína, která rok od roku stále vzrůstá.

Výroba vína zaujímá v České republice jen okrajový segment zemědělské produkce, přesto je nedílnou součástí naší ekonomiky a jeho přínos není zanedbatelný. Vínou révou je osázeno jen 0,47 % zemědělského půdního fondu, přesto obor zaměstnává spoustu pracovníků nejenom při výrobě a distribuci vína, ale také hraje velkou roli v dalších oborech podnikání – restaurace, vinárny, gastrotruristka, sommeliéři a pod.

Česká republika patří mezi vinařské země, které mají velmi bohatý odrůdový sortiment, ale vzhledem k poloze a klimatickým podmínkám těžko může vyprodukovat takové množství vína, aby byl český trh dostatečně nasycený. Stále největší část na produkci vína v Evropské unii má Francie, Itálie a Španělsko. Po vstupu do Evropské unie stoupl podstatně dovoz vína do České republiky, a to nejvíce z Itálie, které se pro představu blíží produkci v České republice. Značný nárůst importu vína přišel ze zemí jako je Chile, Argentina, Austrálie, USA nebo Jihoafrická republika. Čeští vinaři se snaží vstoupit i na zahraniční trh, nejvíce vína se dováží dlouhodobě do Slovenska a Polska, ale objevují se i tendence exportovat víno do USA, Austrálie a dalších zemí Nového světa.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je zhodnocení situace trhu s vínem v České republice, analýza trhu s vínem v kontextu s Evropskou unií se zaměřením na export a import vína a zhodnocení situace na trhu vinařských podniků po vstupu do Evropské unie.

2.2 Metodika

Tématem této diplomové práce je „Analýza trhu s vínem České republiky v kontextu s Evropskou unií“. DP práce je rozdělena na dvě hlavní části, na část literární rešerše a část praktickou.

Literární rešerše je zpracována převážně na základě čerpání sekundárních dat, jako je odborná literatura, internetové zdroje a právní předpisy související se sledovanou problematikou.

Praktická část vychází z předchozích teoretických podkladů, které jsou využity následně v odborném textu. V praktické části je využita metoda analýzy a komparace na produkce a spotřeby České republiky a Evropské unie, dále exportu a importu vína pro Českou republiku a zhodnocena situace na trhu. V závěrečné části práce jsou vybrané vinařské společnosti, je popsán předmět jejich činnosti a zhodnoceno jejich postavení na trhu po vstupu do Evropské unie. K posouzení a zhodnocení a upřesnění některých výsledků přispěly rozhovory a konzultace s vybranými odborníky z moravských a rakouských vinařství, rovněž konzultace ve vinařském fondu.

Tato diplomová práce je zpracována po jednotlivých krocích, a to:

1. Seznámení se s danou problematikou, ujasnění si celkového rozsahu a stanovení cíle práce.
2. Sběr informací a dat, konzultace ve vinařském fondu a vinařských institucí, studium odborné literatury a internetových stránek týkajících se dané problematiky.
3. Třetí fáze obsahuje čerpání informací ze sekundárních dat a následné využití v odborném textu.
4. V praktické části je využití metodiky pro analýzu a komparace produkce a spotřeby České republiky a Evropské unie, exportu a importu vína pro Českou republiku a zhodnocení

situace na trhu.

5. V poslední části práce je představení vinařských společností, čím vším se zabývají a hodnocení situace na trhu samotnými vinaři po vstupu do Evropské unie.

V této části jsou ve stručnosti popsány ekonomické mechanismy, které fungují na trhu s vínem a následující teorie slouží k lepší orientaci v práci a správnému chápání dané situace na trhu.

Spotřeba

Spotřebou se z makroekonomického hlediska rozumí část důchodu, která je věnována na nákup statků a služeb, je zároveň rovna důchodu zmenšená o část úspor. V této práci se ale převážně bude mluvit o spotřebě jiného charakteru, a to o spotřebě produktu, vína.

Výpočet spotřeby potravin, nápojů, cigaret a jiné, vychází z bilanční metody a propočítává se jako průměr na jednoho obyvatele České republiky (Evropské unie), který je dán středním stavem obyvatel k 1. 7. příslušného roku. Při výpočtu spotřeby jsou využívána data ze zemědělské výroby, zpracovatelského průmyslu a data o zahraničním obchodě. Převážnou část tvoří data ze statistických šetření ČSÚ.

Produkce

Tak jako u spotřeby není třeba se držet ekonomických definicemi, ale je nutno pochopit, kolik je možné z osázené plochy vyrobit litrů vína. Jak bude dále v práci uvedeno, produkce závisí na mnoha faktorech a produkce se při různých územích logicky liší.

Orientačně lze z 1 ha získat 3000 – 7000 litrů, kde si pro jednoduchost lze představit, že 3000 litrového výnosu bude víno kvalitnější nežli ze 7000 litrů. Dle statistických údajů je střední výnosnost pro Českou republiku 5 tun hroznů/ha a dle konzultací ve vinařských podnicích lze “vyrobit“ z jedné rostliny révy vinné dvě deci stáčeného vína.

Příklad:

Česká republika má výnosnost: 5 000 kg hroznů/ha a cca 3 – 5 000 keřů/ha = cca 1 – 1,66 kg hroznů. Z 1 kg hroznů při výlisnosti cca 70 – 75 % a započítaných 20% ztráty při výrobě, dle Vinařského zákona č.115/1995 Sb. /Kvasnice, odpadní ztráty při manipulaci/ se tak vyrobí cca 0,6 až 0,65l vína.

3 Teoretická část

Teoretická část je rozdělena do několika částí, která je pojata od historie, po rozdělení vín, právních úprav, a to jak českého, tak i evropského trhu, nadále jsou rozepsány vinařské oblasti a pro ně charakteristická vína.

3.1 Literární rešerše

„ Vino je fascinující nápoj. Vinná réva je fascinující liána. S výjimkou vody a mléka snad žádný jiný nápoj nedoprovází lidstvo od kolébky. Bylo a bude vždy součástí lidské existence“¹

První zmínka o rozkvetu révy vinné bylo poprvé zaznamenáno roku 2070 př.n.l. Řecká literatura je protkána varováními o nadměrném pití a dodnes ukazuje svou odvrácenou tvář. Prakticky žádný jiný nápoj není tolik inspirující pro umění malířské, sochařské a hudební, a nejen proto, by se měla vínu věnovat úcta a pozornost.

„ Konzumace vína je trendovou záležitostí, je vnímána jako společensky přijatelná, je symbolem správné orientace ve společnosti. Se servisem a pitím vína je spojena řada rituálů, které se staly součástí bonmotu a etikety. Víno je oblíbené neutrální konverzační téma. Periodicky prováděné výzkumy veřejného mínění prokazují vysokou akceptaci vína jako společenského nápoje, průměrnou úroveň znalostí o něm a jistou míru patriotismu ve vztahu k tuzemským (moravským) vínům, i když zdaleka ne v také v míře, jaká bývá měřena v segmentu piva.

Víno je velmi emotivní nápoj. To vede ke vzniku mnoha klubů přátel vína, kulturní, gastronomické a turistické kalendáře jsou prošípany nejrůznějšími vinnými festivaly, degustacemi, prezentacemi, výstavami. “²

Volba vhodného typu vína v dnešní době není jako při tahu v mariáši – červené nebo bílé. Lidé se čím dál tím více ohlížejí na kvalitu a víno v sobě spojuje kromě barvy, spoustu nejenom sensorických aspektů, které jeho volbu ovlivňují. Víno se stalo nedílnou součástí gastronomického prostředí spojeného s etiketou servírování, degustování a také společenskou přiměřeností pití.

¹ 1000 a 111 pojmů o víně, révě vinné a vinařství aneb brevíř enofila, RNDr. František Kratochvíl, DrSc.

² Luboš Bárta, Public relations & Marketingová komunikace v obchodu s vínem

Fedor Malík ve své knize Dobré víno uvádí, že: „*Dobré víno je pramenem dobré pohody, ušlechtilým elixírem našeho nelehkého života. Utíkáme k němu veselí i smutní, hledajíc v něm uspokojení těla i duše. Svět dobrého vína je světem dobrých přátelství, dobrých jídel a dobré poezie.*“³

Víno uvolňuje vztahy, dokáže nabudit organismus, dokonce je prokázáno kolik je denně třeba vypít sklenic vína proti špatnému cholesterolu, pro vyšší pravděpodobnost otěhotnění nebo při dietě. Není divu, že je častým společenským tématem.

„*At' už rostl trh s vínem regionálně, národně či mezinárodně – zažil, dá se říci, obrovský rozmach. Znalci a milovníci vína, zdatní pijáci a “prestižní ochutnávači“ jsou jen několika příklady skupin zákazníků, kterých silně přibývá. Na světě neexistuje vinař, který by byl schopen současně oslovit všechny tyto rozdílné skupiny. Proto je velice důležité a nutné vybrat z nejrůznějších možností trhu právě ty, kterými se v budoucnosti budeme chtít a moci zabývat. Pro zvolenou cílovou skupinu jsou důležité vlastní přednosti – však právě za tyto přednosti zákazník platí.*“⁴

Každý prodávající se vyvíjí pro své zákazníky a také se svými zákazníky. Vinařství však samo osobě není jen o lásce k vínu, pěstování, jeho historii a gurmánském požitku, jde kolikrát hlavně o peníze. Zákazníci, kteří tuto službu cítí a vidí, uznají i její hodnotu a rádi za ni zaplatí odpovídající cenu.

3.2 Historie vinařství, vývoj světového obchodu s vínem

Samotný název “víno“ pochází z gruzínského “gvino“ a jako nápoj je spojen se vznikem civilizace. Víno je považováno za nejstarší kulturní nápoj na světě. Réva vinná je svým způsobem jedinečná rostlina. Jedinečnost spočívá v tom, že je považována za celosvětově rozšířenou a hlavní zahradnickou plodinu, ale i tím, že její vývoj je velmi úzce spojen s dějinami lidské civilizace.

Egyptští faraóni věřili, že víno je darem boha Osirise, který byl bohem kvetoucí vinice. Rozkvět pěstování révy vinné na březích Nilu byl zaznamenán v roce 2700 před naším letopočtem. O vyspělosti pěstování v Egyptě se dochovalo několik dokladů, jako například džbány z pálené hlíny, na kterých jsou vyobrazeny vinice, ročník vína, jeho kvalita a původ.

³ Dobré víno – Fedor Malík

⁴ Vinařský marketing – Franz Gosch

Na Krétě, ve starém Řecku a Thrákii se již dá hovořit o vyspělém vinařství, kde se víno stalo součástí kultury a denního života. V Římě se víno, hlavně v prvním století našeho letopočtu, stalo nepřínosnějším obchodním artiklem, stejně jako rybí konzervy. Obchod s vínem přinášel nejen bohatství, ale i moc. Bylo zvykem pít víno zředěné vodou nebo ochucované kořením, víno se začalo i falšovat. Obchodník musel za víno ručit, že není naoctělé, při obchodování obchodníci ochutnávali víno z každého sudu.⁵ V průběhu dobývání jednotlivých území Římany se pěstování révy vinné rozšířilo i dalších oblastí, jako byli Francie, Španělsko, Německo a v letech 276 až 282 n. l. i na naše území.⁶ Římský císař Probus nařídil vysazovat vinice v římských koloniích za Alpami. Římané vybudovali v prostoru u Mušova jeden z nejsevernějších opěrných bodů nad Dunajem, známým pod názvem „Legio Decima Gemina, Pia Fidelis“ a vybudovali na Pálavě první vinice.

Podle pověsti roku 892 zaslal velkomoravský kníže Svatopluk českému knížeti Bořivojovi a jeho ženě Ludmile k oslavě narození jejich syna Spytihněva sud moravského vína. Ludmila okusila vína a požádala Bořivoje, aby zhotovil pro víno kamennou nádobu a obětovala víno pro bohyni Krosyni s prosbou o hojný déšť, jelikož 3 měsíce nepršelo, té noci byla prosba naplněna a úroda zachráněna. Ludmila použila víno k náboženskému obřadu v době, kdy byla pohankou, není tedy divu, že přála společně s Bořivojem rozvoji vinařství v době, když přijali křesťanství. Zasloužili se o první výsadby vinic v Čechách v okolí Mělníka. První vinice byla mezi obcemi Nedomice a Dřísy, na které se učil sv. Václav pěstovat révu a zasvěcovat se do tajů výroby vína. Sv. Václav byl českými vinaři uctíván jako „Supremus magister vinearum“ (nejvyšší perkmistr vinic) a každoročně se na jeho počest koná v Mělníku vinařská pout'.⁷

V kronikách existuje celá řada zmínek o českých vinicích z 11. a 12. století, a to z pražského Petřína, ve Veleslavíně, na Boleslavsku, Královéhradecku, na Litoměřicku a Kouřimsku. Město Litoměřice se stalo vinařským centrem severních Čech.

České a moravské vinohradnictví dosáhlo značného rozkvětu za dob vládnutí Karla IV. Roku 1358 vydal nařízení o zakládání vinic a viniční řád Karla IV. pro Prahu a pro města královská. Nařízením podporoval vinaře, například odejmutím po 12 let placení daní a dávek, stanovil rozsahy vinic, vinice založené roku 1358 byly osvobozeny od ungelty, byli stanoveni zvláštní úředníci a vinaři byli chráněni od zlodějů a lidmi způsobující škodu stanovenými sankcemi. Z dob Karla IV. zůstali názvy

⁵ Vinotorium Historicum, Vilém Kraus

⁶ Svetvina.cz

⁷ Evinice.cz

místních tratí – Vinohrady, Pod vinicí, Na Vinici apod. Sám Karel IV. dovezl nebo nechal dovézt z mnoha evropských vyspělých vinohradnických oblastí sadbový materiál. Karel IV. roku 1370 zakázal dovoz zahraničních vín do Čech a směli se šenkovat jen vína česká, což přispělo k přesvědčení, že česká vína se mohou pít jen mladá. Roku 1375 Karel IV. povoluje městu Znojmu víno vyvážet vína do Slezska, Čech a Branibor.⁸

V 15. století výroba vína stoupá jak v Čechách, tak na Moravě, a to díky měšťanským vinařům kteří mají dostatečné prostředky pro nákladné investice například pro zakládání vinic na svazích. V 16. století zakládají vinice i méně majetní měšťané a množí se případy falšování vína a špatné zacházení s ním. Začínají se tvořit podrobně propracované viniční řády (1515 Podrobný viniční řád pro Prahu), jelikož králi unikaly důchody z vinic a tak král musel zakročit, aby se dodržovala zdravotní nezávadnost při výrobě vína. V 17. a 18. století rozloha vinic v Čechách a na Moravě vrcholí, stává se, že výroba vína je tak velká, že se nedá umístit na domácích trzích a výrobci hledají odbyt v zahraničí. Obdělávání vinic se zhoršuje, úrody klesají a stoupají prodeje vinic nejen v Praze, ale i na Litoměřicku. Již od počátku 19. století je velký odklon od pěstování vinné révy, pro spousty zemědělstvích je výroba vína málo atraktivní. Měšťané a šlechta stavějí nové pivovary a lihovary a návyky pití piva či tvrdého alkoholu uvádí pití vína do pozadí.⁹

V 19. a 20. století se podepsala na stavu vinic válečná vřava, mnoha vinic zůstala pustých. Vinice postupně obnovovala chudší část obyvatelstva, kterému vinice poskytovala vítaný zdroj příjmů. Po druhé světové válce vinice a vinařské společnosti v Novém světě začali prosperovat. Vinaři se začali zaměřovat na exportní trhy a na to, jakým vínům dávají zákazníci přednost.

V druhé polovině šedesátých let obnova vinic nasadila vyšší tempo a prosadily se výsadby u větších zemědělských podniků s vedením révy podle rakouského profesora Lenze Mosera zavedením mechanizace. Od 70. do 80. let objem světového obchodu s vínem každým rokem stoupal o 2,3 promile. Růst obchodu s vínem také vzrostl v devadesátých letech, a to vytvořením hranic, rozdělením Československa, Jugoslávie a SSSR. Naopak země střední a východní Evropy značně snížili svůj export. Velkým mezníkem byl rok 1995, kdy byl vydán Vinařský zákon č. 115/1995 Sb., vstupem do Evropské unie roku 2004 o vinohradnictví a vinařství a poté vyhlášky č. 323/2004 Sb., čímž byla legislativa České republiky v této oblasti plně uvedena do souladu s normami Evropské unie.¹⁰

⁸ wineofczechrepublic.cz

⁹ Evinice..cz

¹⁰ wineofczechrepublic.cz

3.3 Společná vinařská politika

Sektor vinařství je součástí společné zemědělské politiky od jejího počátku v 60. letech. Právě od této doby lze hovořit o problematičnosti legislativní úpravy. V počátcích společné vinařské politiky se vyskytovaly odlišnosti členských států, pro které bylo třeba najít jednotnou střední cestu. Převážně sem spadalo francouzské rozlišování stolních vín a vín vyšší kvality, italský liberální versus francouzský regulační přístup k sadbě vinic a produkci vína a mimo jiné obohacování vína sacharózou, jenž právě rozdělovalo geograficky severně položené státy Evropy a jižnější státy jako Francii a Itálii. Kompromisu se dosáhlo ve všech bodech, a to tak, že evropská legislativa přijala rozlišení vín na stolní a kvalitní, přičemž ponechala jednotlivým členským státům možnost klasifikace uvnitř obou skupin. Členským státům byla ponechána volnost sadby, ale zpřísněny podmínky pro produkci a kontrolu kvalitnějších vín. Tak jako v jiných odvětvích společné zemědělské politiky, tak i vinařství se potýkalo s vyšší produkcí nežli spotřebou, čímž se vytvářely nadbytky. V 80. letech získali od Evropské unie podporu ti vinaři, kteří ukončili svou činnost a díky tomu se podařilo v 80. a 90. letech snížit rozlohu vinic o 500 000 ha.¹¹

Reforma z roku 1999 si kladla za cíl zjednodušit dosavadní mechanismy (reagovala tedy na nedořešené otázky z minulosti) a zavést nový nástroj v podobě finanční pomoci, jenž by měla napomáhat k restrukturalizaci a přeměně vinic v důsledku vyššího odbytu. Za hlavní bod reformy lze považovat klesající poptávku po stolních vínech. Reforma přednesla opatření ve čtyřech oblastech: struktura, intervence, regulace a obchod. Postupem času se ukázalo, že reforma z roku 1999 byla nedostačující, jak z interního pohledu, nedostatků samotného nařízení, tak z pohledu externího (vnějšího okolí). Z hlediska interního se jednalo o složitost právní úpravy předpisu, v důsledku vnějších faktorů klesla spotřeba vína v Evropské unii, naopak vzrostla nabídka vína ze zemí Nového světa.

Reforma z roku 2007 je méně radikálním zásahem do evropského vinařství. Jejím cílem bylo podstatně menší plýtvání finančními zdroji. Z většiny finančních zdrojů (až 1/3 financí) se hradily likvidace nadbytků namísto propagace a podpory prodeje vína. Dalšími cíli reformy bylo: zvýšení konkurence schopnosti evropského vinařství, posílení sociálně ekonomického rozvoje venkova, zachování tradic evropského vinařství a také respektování pravidel nabídky a poptávky. Za zmínku stojí jeden z nejspornějších bodů novely, a to doslazování cukrem, kde se za absolutní vítěze považují

¹¹ Globalpolitics.cz

severské státy, které dokázali zabránit jeho zákazu. Implementace samotné reformy bude probíhat v několika krocích a bude se přizpůsobovat dané době, jednotlivé kroky budou vznikat, jiné zanikat. Konečná úprava reformy bude roku 2018, kdy zároveň uběhne poslední lhůta, kterou je možnost členského státu uplatňovat právo na výsadbu.¹²

Vinařské velmoci jako jsou Španělsko, Itálie a Francie měli od 80. let dominantní postavení na trhu. Jejich situace se velmi zhoršila v 90. letech, jelikož se jako silná konkurence vyskytla vína ze zemí třetího světa a došlo k zásadním změnám na trhu s vínem. Jedná se především o vína z Chile, Argentiny, Jihoafrické republiky, USA, Austrálie a Nového Zélandu. Spotřebitelé upřednostňovali vína ze třetího světa více oproti evropským vínům kvůli příznivějšímu poměru mezi kvalitou a cenou a také srozumitelnějšímu označování lahví. K nepříznivému vývoji na evropském trhu také přispělo to, že stále platil v Evropské unii zákaz vysazování vinic a producenti nemohli rychle reagovat na rostoucí poptávku na trhu.

3.4 Legislativní úprava vinařství

Pro správné fungování trhu s vínem a zajištění kvality produktů vzniklo několik institucí, zabývajících se touto problematikou. Po vstupu České republiky do Evropské unie se musí české zemědělství řídit zákony České republiky a také společnými předpisy stanovenými Evropskou unií.

Základním dokumentem a zákonem pro oblast vinohradnictví a vinařství v České republice je vinařský zákon.

3.4.1 Česká právní úprava vinařství

Pro české vinaře je nejdůležitější právě Česká právní úprava vinařství, následné odstavce zahrnují vybrané části zákona o vinohradnictví a vinařství. Základní předpis regulace vinohradnictví a vinařství je vinařský zákon, Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů.

Zákon o vinohradnictví a vinařství (dále jen „Zákon“) upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie další podmínky a požadavky v oblasti vinohradnictví a vinařství. Výkon státní

¹² Globalpolitics.cz

správy, včetně státního dozoru nad dodržováním povinností stanovených předpisy Evropské unie a vinařským zákonem, a ukládání sankcí za jejich porušování. Zákon se nevztahuje na vinné hrozny k přímé lidské spotřebě, hroznovou šťávu, zahuštěnou hroznovou šťávu, vinný ocet, případně potraviny nového typu nebo složky potravin nového typu, pokud tento zákon nestaví jinak.¹³

Zákon definuje základní pojmy, například, že vinohrad nebo vinice je zemědělsky obhospodařovaná půda souvisle osázená keři vinné révy jednoho pěstitele o celkové výměře více než 10 arů, kterému Ústřední kontrolní a zkušební ústav (dále jen: „Ústav“) zemědělský na základě písemné žádosti přidělil nebo přidělí registrační číslo/čísla pozemku. Vinice o celkové výměře nižší než 10 arů je vinicí, pouze má-li na základě písemné žádosti pěstitele Ústavem přiděleno registrační číslo. V obou případech musí být žádosti podané po 1. lednu 2001. Vinicí se podle Zákona rozumí vinice vyklučená¹⁴, protože pozemek je veden v Evidenci pozemků stále jako kultura Vinice. (*vyklučená vinice = stará vinice, která se nahradí novou*)

Vinohradem nebo vinicí se také podle zákona rozumí viniční trať, část pozemku, soubor pozemků, soubor pozemku a části pozemku, nebo kombinací pozemků, případně části pozemků, které tvoří souvislý celek, v jedné vinařské oblasti, případně podoblasti, které splňují předpoklady pro pěstování révy.

Zákon dále uvádí, že pěstitelem je osoba provozující vinohradnictví na vinici. Vinohradnictvím se rozumí:

- výsadba a pěstování révy na vinici za účelem produkce vinných hroznů, případně révových roubů,
- sklizeň vinných hroznů nebo révových roubů,
- výsadba a pěstování révy podnožové za účelem produkce podnožových řízků,
- produkce révových sazenic.

Výrobcem je fyzická nebo právnická osoba, která vyrábí nebo označuje produkt za účelem jeho uvádění do oběhu.¹⁵

Zákon dále upravuje zpracování vinných hroznů, rmutu, hroznového moštu nebo vína, technologické

¹³ Zakonprolidi.cz

¹⁴ Eagri.cz

¹⁵ Eagri.cz

postupy, plnění produktu do obalu, označování produktu a jeho uvádění do oběhu. Zákon také rozděluje pěstitelské oblasti České republiky, také dělí vína dle jejich cukernatosti dle vstupní normalizovaných moštoměrů a také stanovuje co je víno, vinný nápoj (obsah vína v nápoji musí být obsahovat nejméně 50% vína) nebo vinný střík (víno smíchané s vodou, sodovkou nebo minerálkou).¹⁶ Cílem vinařského zákona je co nejvíce jej sladit s předpisy právní legislativy Evropské unie.

3.4.2 Evropské právní předpisy

Nejdůležitější evropské právní předpisy týkající se vinařství a vinohradnictví jsou:

- nařízení Rady ES č. 823/87 – stanovuje zvláštní opatření vztahující se ke kvalitním vínům produkovaných v určitých oblastech,
- nařízení Rady ES č. 1493/99 a nařízení komise č. 1227/2000 – zejména informace o vysazování vinic,
- nařízení Rady ES č. 2332/92 – týká se šumivých vín,
- nařízení Rady ES č. 2392/89 – zabývá se všeobecnou regulací značení a prezentací vína a hroznového moštu,
- nařízení komise č. 647/87 – o registru vinic,
- nařízení komise č. 883/2001 – o obchodu ze zeměmi třetího světa,
- nařízení komise č. 1622/2000 - o společné organizaci trhu s vínem.¹⁷

3.4.3 Společná organizace trhu s vínem

Cílem společné organizace trhu je regulace nabídky výrobků takovým způsobem, aby nedocházelo k jejímu kolísání. Společná organizace s trhem s vínem vznikla při reformě roku 2008 jako reakce na neustálé přebytky vína a vysoké množství peněz, které Evropská unie vynakládala na jejich likvidaci.

Evropská unie se dlouho potýká s nadprodukcí vína, proto bylo rozhodnuto do konce roku 2010 o zákazu rozšiřování vinic. Od 1. 1. 2016 budou všechny zákazy pro nadprodukcí vína zrušeny (s výjimkou pár států, kde zákaz platí do konce roku 2018) a konkurenceschopní pěstitelé navýší svou

¹⁶ Eagri.cz

¹⁷ Wineofczechrepublic.cz

produkcí vína.

3.5 Charakteristika vína, podmínky pěstování révy vinné

Víno je alkoholický nápoj vznikající kvašením moštu z vinné révy nebo rmutu z hroznů révy vinné. Rmut je hmota vzniklá mletím bobulí vinné révy nebo celých hroznů. V současné době se upřednostňuje technologický postup rmutu před lisováním nebo fermentací.¹⁸

Réva vinná, latinsky *Vitis Vinifera*, je rostlina z čeledi révovitých, je to víceletá liánovitá rostlina, která se vyskytuje ve třech geografických skupinách: evropská a západoasijská réva, východoasijská a evropská réva. Americká réva se srovnání s evropskou se vyznačuje nižší kvalitou a jakostí, odrůda východoasijské révy slouží pouze jako okrasná rostlina.

Pro výrobu kvalitního vína je třeba klást velký důraz na kvalitu hroznů, které ovlivňují několik faktorů, jako jsou například daný odrůda vysázená na správné půdě a ve správné oblasti, výnosnosti na hektar, stáří a kvalita hroznů, stáří a kvalita vinic, kvalitní sběr, počasí v daném ročníku a v neposlední řadě také vinař.¹⁹ Čím má vinný keř nižší úrodu, tím jsou hrozny jakostnější a mají vyšší cukernatost, což je jeden z důvodů proč některé země předepisují maximální povolené hektarové výnosy hroznů.

Dalo by se říci, že právě počasí v sobě obsahuje nejdůležitější faktory pro výrobu vína. A jsou to: sluneční svit, srážky a teplota. Réva vinná totiž neposkytuje vhodné hrozny pro výrobu vína, jestliže se průměrná roční teplota pohybuje pod 10°C. Naopak nejvhodnější teplota je v průměru 14°C až 15°C, v létě by teplota neměla klesnout pod 19°C, v zimě réva nemá problémy i s – 10°C a méně až do – 20°C, kdy namrzají očka. Dokonce mráz může poskytnout dobré podmínky pro růst révy, jelikož utužuje dřevo a ničí případné škůdce. Příznivě pro pěstování révy vinné působí výskyt vodních ploch, které odrážejí sluneční paprsky. Také kamenitý povrch vinic je důležitý, působí jako tzv akumulátor tepla a noci pomalu teplo vydává. V poslední fázi zrání hroznů je důležitý dlouhý slunečný podzim bez déle trvajících srážek.

Pro pěstování kvalitních hroznů jsou velmi důležité půdní podmínky. Nejvhodnější půda pro pěstování je šterkovitá nebo kamenitá, vzhledem k tomu, že se rychle zahřívají, kumulují teplo a zároveň jsou provzdušněné. Každá odrůda révy vinné reaguje jinak na chemické podloží půdy, je

¹⁸ Global – wines.cz

¹⁹ Wineofczechrepublic.cz

třeba vybírat typ odrůdy a podnože, které nejvíce vyhovují danému typu půdy.

Co se týče srážek, je réva rostlina, která má uměřenou spotřebu vody, vydrží i dlouhé období sucha a vyhovuje jí množství srážek 500 – 800 mm/m² za rok. Při nedostatku srážek je třeba zavést systém umělého zavlažování, nejlépe kapkovou závlahou. Dešť v teplém období bývá zpravidla závažnější než v obdobích chladnějších. Silné deště například mohou způsobit praskání bobulí a jejich devastaci napadením např. Plísní šedou. Moderní Postřiky se už nedají tak lehce smýt deštěm, jsou v nich látky, které tomu značně zabraňují – dešťové srážky hlavně podporují vývoj významných nemocí révy tj. houbových parazitů hlavně Perenosporu révy vinné a již zmiňované zhoubné formy Plísně šedé/ Botritis cinerea.

Poloha vinohradu značně ovlivňuje kvalitu a charakter vína a je jedním z kritériím při uznávání kvality vína. Pro vinohrady je nejlepší poloha na svazích, podle možností samozřejmě na jižních, kde se získá více slunečního záření více než v rovinách. Velmi výhodné jsou i svahy chráněné lesním porostem před větrem a deštěm, blízkost lesů ovlivňují podnebí vypařováním vody a zajišťují vláhu v období sucha, mohou však být příčinou hniloby.²⁰

3.5.1 Produkt a jeho spotřebitel

Myšleným produktem v rámci této práce nemůže být myšleno nic jiného než víno. V této části poskytují jednoduchý rozčlenění segmentace trhu na tři základní skupiny konzumentů vína. Spotřebitelé jsou rozděleni do tří částí jako spotřebitel nenáročný, průměrný a náročný na kvalitu. Rozdělení není na základě spotřeby, ale i preferencí, očekávání a schopnosti za víno s danou kvalitou platit.

Jak v České republice, tak Evropě, ale vlastně i po celém světě spousta spotřebitelů rozlišuje víno jen podle barvy, a to na víno bílé, červené nebo růžové. V tomto případě nemluvíme o spotřebiteli, který je jednoduše řečeno vinařsky gramotný a spotřebovává převážně vína nevalné kvality. Na trhu s vínem je na tyto spotřebitele brán velký zřetel, neboť tvoří významnou část populace. Vína nedosáhla svou nedozrálostí určitého stupně cukernatosti potřebného alespoň pro jakostní víno. Příčin může být samozřejmě několik, a to buď nepříznivé vlivy klimatických podmínek při pěstování anebo záměr vinaře produkovat víno nízké kvality a vyloženě se zaměřit na tento segment trhu, s nízkou

²⁰ Vinotorium Historicum. Vilém Kraus

kvalitou je spojena i nízká cena, která se promítne v konečné ceně spotřebiteli a vinař tak získá maximální výnos ze svého vinohradu. Další známkou charakteristiky levného vína je i jeho obalový materiál, převážně tvořen z PET lahví, tetrapaků nebo i velkých skleněných lahví.

Další skupina spotřebitelů se dá nazvat jako průměrná. Jedná se o spotřebitele, kteří nerozlišují vína jen podle barvy a procenta alkoholu. Průměrní spotřebitelé rozpoznávají základní charakteristiky vína, jako jsou odrůda, ročník, výrobce a země původu, jsou zároveň ochotni za víno utratit více peněz a navštěvují specializované prodejny s vínem. Také preferují vína, která jsou důstojně balená, a to v lahvích o obsahu 0,75 l, velmi často si spojují víno s gastronomií a i díky nim se podávání toho nápoje v restauracích posouvá na vyšší úroveň, jelikož spotřebitelé očekávají stále vyšší kvalitu. Na tuto skupinu konzumentů se stále více zaměřují samotní vinaři, jelikož v sobě skrývá vysoký potenciál.

Poslední skupinou jsou spotřebitelé nároční na kvalitu. Jedná se o konzumenty a spotřebitele odborné vinařské společnosti, vinařské gurmety. Mezi tuto skupinu se řadí lidé, kteří jsou schopni rozpoznat barevné odstíny vína, jakékoliv chuťové vlastnosti, vůně jednotlivých odrůd a také rozpoznat ročníky. Francouzština má pro tuto skupinu spotřebitelů název “sommeliér“, my si pod tímto názvem spíše představíme v restauraci člověka, který nám doporučí správné víno k vybrané příležitosti. Mnozí z této skupiny přijímají víno jako svůj koníček, kolikrát vlastní vinotéky, vinařství, navštěvují různé výstavy, sami sedí v porotách a hodnotí nápoj. Tito spotřebitelé jsou velmi zaměřeni na kvalitu a jsou ochotni za láhev zaplatit nemalé peníze, kolikrát i tisíce. Nadstandartní spotřebitelé často do vína, převážně archivního vína, investují. Produkt pro tyto spotřebitele je silně diferenciovaný, preferují vína zahraniční a vybírají si vína archivní, kde se síla unikátních vlastností projeví až po několika letech v archivu.

3.5.2 Jakosti a druhy vín

Rozdělení vín podle Zákona je podle třech základních skupin, a o dle barvy, obsahu cukru, třídy a kvality.

Rozdělení vín podle barvy je následující:

- vína bílá – vyrobeno z bílých nebo i červených hroznů révy vinné, případně i z modrých (ale bez nakvašení),
- vína růžová – vyrobené krátkým ležením rmutu před lisováním, tj. míchání červených a bílých vín,
- vína červená – vyrobené z červených hroznů jejich nakvašením nebo zpracováním ve speciálních kvasicích tancích za způsobení vyšší teploty.²¹

Vína jsou nadále rozděleny podle poměru cukru na 1 litr:

- víno suché – víno, které prokvasilo na nízký obsah zbytkového cukru, který smí obsahovat nejvýše 4 g zbytkového cukru/litr,
- víno polosuché – obsah zbytkového cukru je v rozmezí 4,1 – 12 g cukru/litr,
- víno polosladké – obsah zbytkového cukru je v rozmezí 12,1 – 45 g cukru/litr,
- víno sladké - vína s vyšším obsahem neprokvašeného cukru, a to jak senzorycky, tak analyticky. Minimální obsah zbytkového cukru/litr je 45 g.²²

Vína jsou rozděleny podle následujících tříd a kvalit, pod těmito názvy lze zároveň spatřit vína na trhu:

- víno bez původu, víno tiché – víno, které zákazník dříve znal pod pojmem stolní víno, jedná se o víno nejnižší kvality, může být vyráběno v jakékoliv zemi Evropské unie, a to z odrůd moštových, stolních a neregistrovaných,
- jakostní víno – na výrobu mohou být použity pouze hrozny z tuzemské vinice z jedné vinařské oblasti, jakostní vína jsou odrůdová nebo zámková,
- jakostní víno s přívlastkem – u vín s přívlastkem se nesmí zvyšovat cukernatost moštu.

²¹Zemevina.cz

²²Kna.cz

Vína s přívlastkem jsou následující:

- kabinetní víno – jde o lehčí, suchá, příjemně pitelná vína, jedná se o víno vzniklé z moštů,
- pozdní sběr – jedná se o vína, u kterých byl sběr v pozdějších termínech,
- výběr z hroznů – jedná se o víno s vyšším obsahem alkoholu, někdy s vyšším obsahem zbytkového cukru,
- výběr z bobulí – přívlastkové víno vyrobené z vybraných hroznů, které zrály velmi dlouho na vinici,
- výběr z cibéb – jedná se o víno velmi drahé a vzácné, jelikož hrozny díky dlouhé době zrání mění v hrozinky – cibéby,
- ledové víno – vyrábí se lisováním zmrzlých hroznů při teplotě -7°C , hrozny při lisování nesmí zmrznout, dá se vyrobit jen v některých ročních obdobích a vína bývají vzácná a drahá,
- slámové víno – vína, která vznikla z hroznů dosoušených po dobu minimálně tří měsíců na slámě či rákosu, výroba je velmi náročná, jedná se o vína drahá a vzácná.²³

Dále jsou vína dělena jako:

- ročníková vína - vína jsou sklizena z hroznů v různých obdobích, v určitém roce. Každá země si jinak určuje v rámci ročníkových vín, jaké množství ročníkového vína se může doplňovat jiným ročníkovým vínem. Záleží ovšem nejvíce na čase, který teprve ukáže, které ročníkové víno bude nejlepší.
- mešní vína - vína jsou vyrobena dle církevních pravidel a také převážně slouží pro jejich účely.
- košer vína - vína se vyrábí pod přísným rabínským dohledem a na jeho výrobě se smějí podílet jen zbožní Židé. Víno nesmí nijak přijít do styku s živočišnými produkty a musí být schválené rabínem Izraele.
- Sur lie - jedná se o víno, u kterého mladá vína zrají na jemných kvasnicích.
- Barique - takto jsou označována vína, která vykvasila či jistou dobu ležela v dubových sudech, vyrobených ze speciálně vybraných dubů. Mají vnitřní povrch ožehnut ohněm, a takto se postupně do vína dostává žádoucí chuť a aroma dubového dřeva ze sudů. Aroma lze ovlivnit stupněm vypálením sudu, délkou pobytu vína v sudu a stářím sudu. Nejpozději po třech letech používání se tyto sudy vyřazují, protože netvoří dostatečný „barikový“ charakter (jsou už takzvaně vyluhované).
- šumivé víno - šumivá vína jsou vyráběny primárním nebo sekundárním kvašením vína anebo

²³wineofczechrepublic.cz

také moštu. Šumivé víno se vyznačuje tím, že při výrobě uniká oxid uhličitý výhradně z kvašení. Ať je šumivé víno vyráběné levnějším nebo nákladnějším způsobem, což převážně ovlivní uskladnění v tancích nebo rovnou v lahvích, podmínku však musí všechny šumivá vína splňovat jednu, a to že po otevření nádoby při 20°C vykazuje přetlak způsobený oxidem uhličitým nejméně 3 bary. Šumivých vín je také několik druhů, a to: jakostní šumivé víno (sekt), jakostní šumivé víno stanovené oblasti, pěstitelský sek a aromatické jakostní šumivé víno.

- perlivé víno - perlivá a šumivá vína do teď bývají často zaměňována. Rozdíl je pouze ten, že vína perlivá obsahují méně alkoholu nežli vína šumivá a také je důležitý nižší tlak, který je v rozmezí 1 až 2,5 baru. Perlivá vína se celkově považují za méně kvalitní než vína šumivá, vyrábějí se z tuzemských stolních nebo jakostních vín. Perlivá vína se nedají kvalitativně srovnávat s víny šumivými a je zakázáno je plnit do lahví určených pro sekt.

Existují i další druhy vína, například: dealkoholizované víno, víno likérové (druh dezertních vín), aromatizované víno, žluté víno, atd.

- Burčák

Burčák je kapitola sama o sobě, jelikož je v České republice burčák velmi populární, tak i v Rakousku a na Slovensku. V jiných i ve velkých vinařských zemích pojem burčák neznají a také jej ani nepijí. Přitom je burčák pro vinaře první odměnou za veškerou námahu věnované révě vinné. Slovo burčák vzniklo z moravského slova „burčení“ a vyjadřuje šumění bouřlivého kvasícího révového moštu v sudu ve vinném sklepě. Burčák je meziproduct při výrobě vína, představuje částečně zkvašený mošt z hroznů révy vinné. Obsah alkoholu v burčáku je v rozmezí 1 – 7%.

Burčák je podle zákona, který platil do roku 2004, definován jako částečně prokvašený hroznový mošt, který obsahuje nejméně 1% objemového skutečného obsahu alkoholu a nejvýše tři pětiny celkového obsahu alkoholu. Současný vinařský zákon již tuto definici neobsahuje.²⁴ Burčák se nabízí k přímé konzumaci od 1. srpna do 30. listopadu téhož roku. Jako burčák nelze označit ani prodávat nic co nebylo vyrobeno v České republice. Produkt vyrobený ze zahraničních hroznů je označován jako částečně zkvašený hroznový mošt. Při prodeji musí být spotřebitel informován o tom, že se jedná o burčák a také kdo je jeho výrobcem.

²⁴Burcakodpramene.cz

Burčák se vyrábí jak z bílých, tak z modrých hroznů. Burčák z bílých hroznů má světle až tmavě žlutou barvu, na dně nádoby se mohou vyskytovat usazeniny. Naopak burčák z modrých hroznů má červenou, rubínovou barvu. Dobrý burčák se vyznačuje ovocnou chutí a vůní. Proces kvašení rozkládá glukózu a místo ní připravuje alkohol. Opravdový burčák pořád pracuje, ve skleničce musí být pořád pěna a také bublinky, především ve větších nádobách je k vidění velký rej bublinek.

Každým rokem probíhá Burčákový pochod aneb pochod Slováckými vinohrady. Směr je z Milotic do Mutěnic. Jedná se o hojně navštěvovanou akci pořádanou vždy druhou sobotu v říjnu. Občerstvení je protkáno celou trasou pochodu a vedle místních pokrmů je dominantou právě burčák. Tento nápoj je zdraví prospěšný, obsahuje bílkovinné látky, vitamín B, kyselinu nikotinovou a nikotinamid, kyselinu pantotenovou a hlavně čistí trávicí ústrojí. Říká se, že se má ročně vypít tolik burčáku, kolik máme krve.

3.5.3 Označování vína v České republice

Od 1. 1. 2014 je použitelné nařízení Evropského parlamentu a Rady a č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty. V České republice se uplatňuje tzv germánský způsob značení vín, který využívá Rakousko, Německo a Slovensko. Prvotním ukazatelem je vždy kvalita hroznů a až poté následuje oblast.

Pravidla pro chráněné označení původu, chráněné zeměpisné označení a tradiční výrazy se týkají těchto vinařských výrobků, a to pro: víno, likérové víno, šumivé víno, jakostní šumivé víno, jakostní aromatizované šumivé víno, perlivé víno, perlivé víno dosycované oxidem uhličitým, částečně zkvašený hroznový mošt, víno ze zaschlých hroznů a víno z přezrálých hroznů.

Chráněné označení původu znamená, že 100% hroznů pochází výlučně z uvedené zeměpisné oblasti, v této zeměpisné oblasti probíhá výroba a pokud je i uvedena podoblast musí z ní být nejméně 85% hroznů. Chráněné zeměpisné označení znamená, že nejméně 85% hroznů pochází ze stanovené zeměpisné oblasti. Hrozny použité pro výrobu zemského vína musí pocházet z uvedené zeměpisné oblasti a v dané oblasti probíhá výroba.

U chráněného označení původu a chráněného zeměpisného označení příslušné orgány každoročně ověřují soulad se specifikací výrobku. Zároveň je možné balit vína na území jiného členského státu než toho, ve kterém byla uskutečněna výroba. Víno, které je určeno pro tuzemského spotřebitele,

musí být povinné údaje uvedeny v českém jazyce, tedy v jazyce, který zákonodárce v České republice stanovil jako srozumitelné konečnému spotřebiteli.²⁵

Státní zemědělská potravinářská inspekce považuje za prioritu kontroly označování pěti povinných údajů:

1. Druh výrobku.
2. Uvedení provenience.
3. Název stáčírny nebo prodejce/výrobce.
4. U dovážených vín název dovozce.
5. Údaj o alergenu.

Dále jsou povinné náležitosti označování:

1. Skutečný obsah alkoholu v %.
2. U vín chráněného označení původu/chráněného zeměpisného označení jejich výraz a název.
3. Údaje o obsahu cukru.
4. Číslo šarže.
5. Jmenovitý objem.
6. Zvláštní pravidla pro některá vína.

²⁵ szpi.gov.cz

Tabulka 1 Vína s CHOP nebo CHZO České republiky

Země	CHOP *	CHZO *
Česká republika	Čechy <i>těž doplněno</i> Mělnická	České
	Čechy <i>těž doplněno</i> Litoměřická	
	Morava <i>těž doplněno</i> Slovácká	Moravské
	Morava <i>těž doplněno</i> Mikulovská	
	Morava <i>těž doplněno</i> Znojemská	
	Morava <i>těž doplněno</i> Velkopavlovická	
	Novosedelské slámové víno	
	Šobes, Šobeské víno	
	Znojmo	

Zdroj: zpi.gov.cz 2014 ²⁶.

* Poznámka: CHOP (chráněné označení původu), CHZO (chráněné zeměpisné označení)

Nepovinné údaje označování vína:

1. Ročník sklizně.
2. Údaj o obsahu cukru.
3. Název moštové odrůdy.
4. U vín s CHOP/CHZO doplňující tradiční výrazy.
5. Symbol označení CHOP/CHZO.
6. Údaje o výrobních metodách.
7. Piktogramy poukazující na obsah SO₂ a stopy mléka a vajec.

²⁶zpi.gov.cz

Obrázek 1 Piktogramy poukazující na obsah SO₂ a stopy mléka a vajec

Zdroj: zpi.gov.cz 2014.²⁷

Produkt nesmí být označen jinak, než předpis povoluje. Od 1. července 2007 je součástí českého právního řádu i Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z roku 2006 o údajích týkajících se potravin z hlediska jejich nutriční hodnoty a vlivu na zdraví. Nařízení dále obsahuje úpravu informací o nutričních a zdravotních tvrzeních při označování a reklamě. Kromě všech obecných omezení se stanoví, že nápoje s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 objemových procent nesmí být prezentovány v rámci zdravotních a nutričních tvrzení, s výjimkou tvrzení týkajících se sníženého obsahu alkoholu nebo energetické hodnoty. U označování produktů vína je dále zakázáno poukazovat na zesilující účinek jako je např. - zdravotní víno, víno na krev, posilující víno nebo také přírodní, čisté, alternativní a také slovní spojení, ve kterých se tyto výrazy vyskytují.

Je dovoleno na etiketě uvést jaké víno nebo vinařství získalo ocenění, získalo medaili ze soutěží, výstav vín, které jsou uznány ministerstvem na území České republiky nebo i členským státem Evropské unie. Na lahvi lze uvést, že víno slouží pro účely církví, například, že jde o košer nebo mešní víno, musí však být vydán písemný souhlas církve nebo dané náboženské společnosti.

²⁷zpi.gov.cz

3.5.4 Úprava lahve

Etiketa na lahvi je považována nejen za dekorační prostředek a náleží jí velký význam, a to vzhledem k používání jednotných lahví. Etiketa společně se samotnou lahví je důležitým nositelem informací, která musí splňovat výše uvedené zákonné skutečnosti a také plní reklamní úlohu.

Na etiketě jsou uvedeny údaje jako:

- informace o produktu (kvalita, původ, odrůda, ročník),
- identifikace produktu (zařazení a rozeznání),
- rozlišení produktu (rozdíl vůči konkurenci).²⁸

Cílem by mělo být vytvoření etikety lehce rozeznatelné a s lahví harmonizující, hlavně jednoduché a také spojené s filozofií produkující firmy.

Zadní etiketa může obsahovat kromě zákonných povinných údajů také doplňující informace, například způsob servírování, k jakému pokrmu je víno vhodné, správná teplota skladování, speciální informace o společnosti.

3.5.5 Uvádění produktu do oběhu

Uvádění do oběhu se rozumí prodej potravin, nabízení potravin k prodeji nebo jiné nabízení ke spotřebě včetně přepravy, dovozu za účelem prodeje a skladování. Z definice vyplývá, že potraviny neuvádí do oběhu pouze výrobce nebo dovozce, ale každý kdo je prodává, nabízí k prodeji, přepravuje nebo skladuje. Což znamená, že ve vztahu k odběrateli, spotřebiteli nebo kontrolnímu orgánu odpovídá za jakost a zdravotní nezávadnost vždy ten, kdo potravinu v daném okamžiku drží.²⁹ (*pozn. víno = skupina potravin*)

²⁸Vinařský marketing – Franz Gosch

²⁹Certifikace potravin, Kovářová

Do oběhu je zakázáno uvádět produkt, který:

1. Zdravotně závadný, vykazuje choroby, vady.
2. Klamavě označený.
3. Neznámého původu.
4. S prošlým datem použitelnosti.
5. Překračující nejvyšší přípustné úrovně kontaminace radionuklidy.
6. Ozářené v rozporu se zákonem a prováděcími předpisy.

Dále není povoleno uvádět do oběhu produkt, u kterého nebylo rozhodnuto o jeho zatřídění. Jestliže tomu tak bylo, tak hodnoty a skutečného obsahu alkoholu, celkového obsahu alkoholu a obsahu cukernatého extraktu musí odpovídat hodnotám zjištěným při zatřídění vína (s přihlédnutím k odchylkám). Také je zakázáno uvádět do oběhu produkt, který obsahuje syntetická barviva nebo syntetické aromatické látky. Rovněž je zakázáno uvádět do oběhu vína, která určená pro spotřebitele spolu s ovocnými víny a vinnými nápoji, jestliže tyto ovocné vína a nápoje nejsou zřetelně označeny. Je zakázáno uvádět do oběhu vína, z vinných kalů, která obsahují matolin. Potraviny s proslou minimální trvanlivostí mohou být uváděny do oběhu pouze v případě, jsou li takto označeny a splňují podmínky jakosti a zdravotní nezávadnosti.

3.5.6 Obalový materiál

Produkt musí být balen do takových materiálů, které odpovídají stanoveným požadavkům podle právních předpisů. Obal produkt chrání před znehodnocením nebo zkažením, zároveň nesmí ovlivňovat jakost a zdravotní nezávadnost. Obalový materiál musí zabránit proti záměně produktů, musí být zaručena jedinečnost produktu. Obalový materiál hlavně sensoricky ani jiným způsobem nesmí ovlivnit potravinu. Zvolený obalový materiál je kromě jiného také signálem k životnímu prostředí. V budoucnu je pravděpodobné, že budou upřednostňovány materiály multifunkční, neboli obaly, které najdou vícero uplatnění.

Jakostní víno s přívlastkem musí být plněno pouze do skleněných lahví s obsahem 0,75 l. Mimo skla jsou velmi časté materiály pro uchování vína plast nebo kombinovaný materiál (krabicová vína), poslední dobou se vyskytují i vína v plechu. Všechny materiály mimo skla sebou nesou dané nevýhody, například se po čase skladování uvolňují nežádoucí látky do nápoje, proto sklo je nejvíce

doporučovaný materiál pro uchování vína – i když je samozřejmě nejtěžší. Přesto překvapením by mohlo být, že nejdokonalejším obalem pro víno je tetrapaková krabice, je aseptická, hygienická, nijak nepropouští světlo, není možno obalem proniknout, nelze krabici znovu otevřít a uzavřít a hlavně, nelze ji nijak, oproti jiným obalovým materiálům padělat. To že obsah tohoto balení převážně není valných kvalit, je věc druhý

Lahve musí být uzavřeny jen uznanými uzávěry. Dříve byly všechny uzávěry z korku, který je dodnes považován za nejkvalitnější materiál. V dnešní době se od korkových uzávěrů opouští, jelikož rostou ceny korku. Celková spotřeba korkových zátek na rok je asi 15 miliard za rok.³⁰ Ceny korkových závěrů se pohybují rámcově od pár až desítek korun a promítají se v konečné ceně vína. Vína, která nejsou určena k archivaci, není nutno opatřovat korkovou zátkou a používají se čím dál častěji závěry šroubovací nebo plastové. Stále častěji je akceptováno použití zátek z umělé hmoty, především pak v oblasti mladých bílých vín. Tyto závěry oproti korkovým mají výhodu tu, že láhev hermeticky uzavřou a není již nutné mít víno uchováno v poloze “ležmo“, aby bylo zamezeno přístupu vzduchu. Navíc vína nejsou znehodnocena zápachem z korku, jeho pachutí nebo jeho spadlými částmi v tekutině, což se velmi často stává díky špatnému uskladnění vína. Dále se používají čím dál častěji šroubovací kovové závěry, mající v sobě tenký kulatý plátek z velmi kvalitní umělé hmoty. Podobně se pro uzavírání láhví laciných vín používají korunkové uzávěry jako u piva či limonád, nejedná se ale o dlouhodobé skladování a používá se především pro 1 l láhve. Také se můžeme setkat i se skleněnými zátkami, na kterých je těsnění způsobeno nasunutým kroužkem z velmi kvalitní pružné umělé hmoty, a otevírají se bočním tlakem palce.

3. 6 Charakteristika vinařských oblastí a podoblastí v České republice

V České republice je 377 vinařských obcí a v nich hospodaří na vinicích 19 336 pěstitelů révy vinné. Celková výměra registrovaných vinic je 17 419 ha.³¹ Vinařská oblast znamená geograficky vymezené území, na kterém je povoleno pěstovat vinnou révu pro výrobu vína a dalších produktů. Víno v České republice se z 95% převážně pěstuje na jižní Moravě, skoro z poloviny na Břeclavsku a ze třetiny na Hodonínsku. I v Čechách se nachází mnoho dalších roztroušených vinic.

³⁰ Gastroprofesor.cz

³¹ Vinium.cz

Před účinností vinařského zákona z roku 2004 byly v České republice dva vinařské regiony:

- český a moravský,

a šestnáct vinařských oblastí:

- v českém vinařském regionu: pražská, mělnická, roudnická, žernosecká, mostecká a čáslavská,
- v moravském vinařském regionu: bzenecká, brněnská, mutěnická, mikulovská, velkopavlovická, znojemská, strážnická, kyjovská, uherskohradišťská a Podluží.

Vinařský zákon rozděluje vinařské oblasti na:

- Vinařská oblast Morava,
- Vinařská oblast Čechy.

Vinařské oblasti se dále dělí na vinařské podoblasti, které se dále člení na oblasti:

- mikulovská, velkopavlovická, slovácká a znojemská na Moravě,
- mělnická a litoměřická v Čechách.

3.6.1 Vinařská oblast Morava

Vinařská oblast Morava má 311 vinařských obcí, 19 183 pěstitelů révy a 16 734 ha registrovaných vinic. Moravské vinařské podoblasti se do značné míry shodují s ekologickým členěním tohoto území, které spadá biogeograficky většinou do panonské provincie a jen východní část je ovlivňována geomorfologií karpatské soustavy a patří do karpatské provincie.³²

Vinařská podoblast mikulovská

30 obcí, 2 499 pěstitelů, 4 454 ha vinic

V mikulovské podoblasti jsou bílé odrůdy vysázeny na podstatně větší ploše vinic a výrazně tu převažuje Ryzlink Vlašský.

Podnebí mikulovské podoblasti je velmi teplé a suché. K největším vinařským obcím patří Valtice, Novosedly, Mikulov, Dolní Dunajovice, Sedlec, Popice, Brod nad Dyjí, Pavlov a Horní Věstonice.

³² Wineofczechrepublic.cz

Vinařská podoblast velkopavlovická

75 obcí, 7 209 pěstitelů, 4 772 ha vinic

Velkopavlovická vinařská podoblast je srdcem výroby moravských červených vín.

Oblast náleží ekologicky do bio - regionu Hustopečského, který se rozkládá na Hustopečsko-kyjovské pahorkatině tvořené vápenitými flyši a sprašemi. K největším vinařským obcím patří Velké Bílovice, Čejkovice, Velké Pavlovice, Kobylí, Hustopeče, Rakvice, Němčičky, Zaječí, Bořetice a Přítluky.

Vinařská podoblast slovácká

115 obcí, 8 408 pěstitelů, 4 335 ha vinic

Ekologické poměry jsou v této podoblasti nejrozmanitější a v podoblasti se pěstují dvě třetiny odrůd pro bílá vína a jedna třetina odrůd pro vína červená. Nejrozšířenější jsou Müller Thurgau a Ryzlink rýnský.

K největším vinařským obcím patří Mutěnice, Blatnice pod sv. Ant., Prušánky, Hovorany, Bzenec, Moravská Nová Ves, Lipov, Dambořice, Strážnice a Břeclav.

Vinařská podoblast znojemská

91 obcí, 1 140 pěstitelů, 3 156 ha vinic

Podoblast je součástí Lechovického bio - regionu. Podoblast je hlavně známa bílými aromatickými víny, a to hlavně Veltlínské zelené, Müller Thurgau a Ryzlink rýnský.

K největším vinařským obcím patří Vrbovec, Dolní Kounice, Hnanice, Znojmo, Hostěradice, Božice, Miroslav, Pravlov, Jezeřany-Maršovice.

3.6.2 Vinařská oblast Čechy

Vinařská oblast Čechy má 66 vinařských obcí, 154 pěstitelů révy a 685 ha registrovaných vinic. V Čechách bývaly vždy vinice v nejteplejších místech v okolí Labe, dolního toku Vltavy a Ohře, ve středočeské kotlině a v Českém středohoří.³³

Vinařská podoblast mělnická

37 obcí, 83 pěstitelů, 384 ha vinic

Ve vinicích této podoblasti jsou největší plochy odrůd Müller Thurgau, Ryzlink rýnský, Svatovavřínecké, Modrý Portugal.

Mělnická podoblast zahrnuje Mělník a jeho okolí, Kutnou Horu, Slaný, Kralupy nad Vltavou a Prahu.

Vinařská podoblast litoměřická

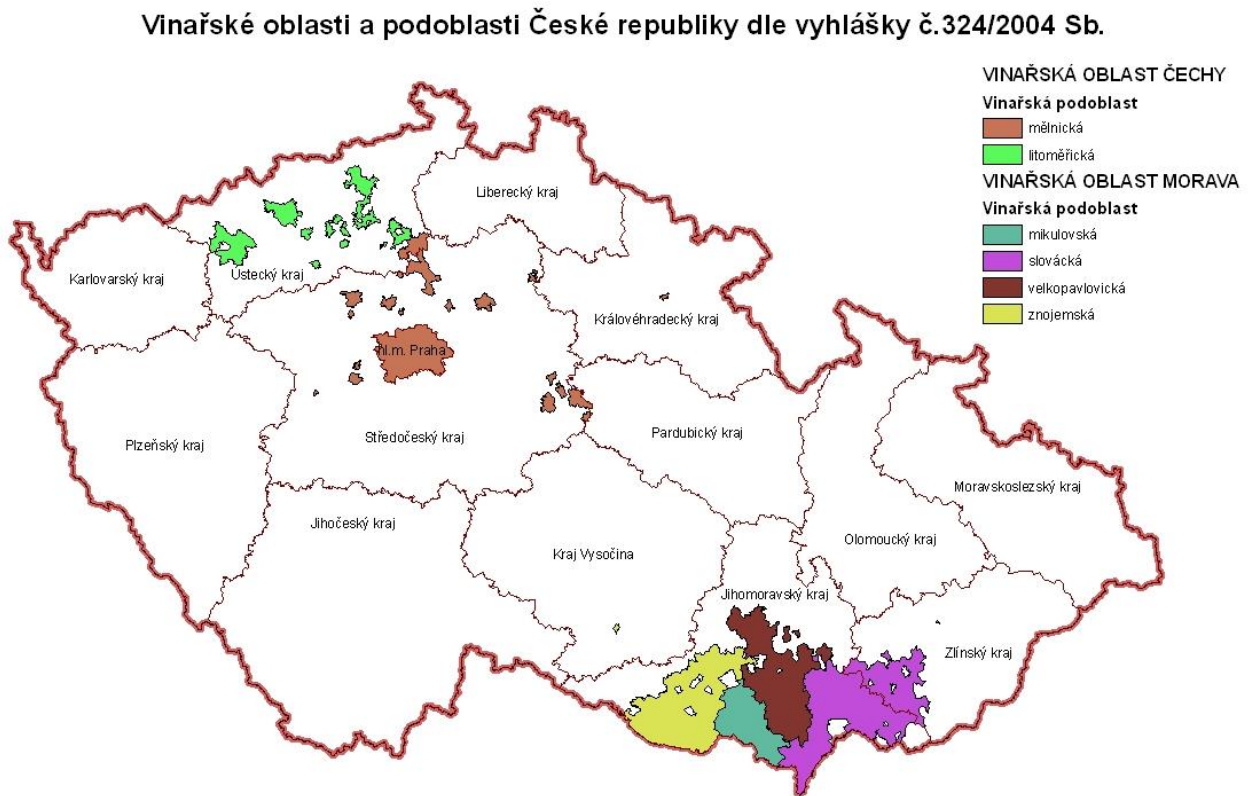
29 obcí, 48 pěstitelů, 288 ha vinic

Na tmavých půdách zvětralého čediče v této podoblasti vznikají osobitá vína s minerálním podtextem.

Litoměřická podoblast zahrnuje obce Litoměřice, Most, Roudnice, Malé a Velké Žernoseky, Kadaň a okolí Roudnice nad Labem.

³³ Wineofczechrepublic.cz

Obrázek 2 Mapa vinařských oblastí

Mapa graficky a přehledně zobrazuje jednotlivé vinařské oblasti a podoblasti v České republice.

3.7 Zahraniční vína

Ve světě vína se za poslední desetiletí změnilo mnoho. Výrobci a vlastně všichni milovníci vína nikdy tolik necestovali a nikdy si nevyměňovali tolik zkušeností tak jako nyní. Víno se vyrábí a pije od Číny až po Uruguay, což má vliv i na spotřebu vína u nás. V následující části jsou popsány jednotlivé významné vinařské světové oblasti se zaměřením na jejich charakteristická vína. Údaje jsou získány ze sekundárních zdrojů a je třeba brát z dnešního pohledu získaná data spíše orientačně, avšak poskytnou dostatečný přehled o víně v daných zemích.

Francouzská vína

Tom Stevenson ve své knize Nové encyklopedie vín tvrdí, že: „*Francie poskytuje ta nejlepší i ta nejhorší vína na světě.*“³⁴ Názor je doložen tím, že žádná jiná země nemůže s Francií v kvalitě a rozmanitosti jejich vín soupeřit. Jenže úspěch je závislý na absolutní šířce její produkce, a to je vždy dvojsečné. Pravdou je, že pokud navštívíte Francii jako chudobný turista, tak budete víny zklamaní.

Francouzská vína lze rozdělit na 4 kategorie, a to:

- vin de table,
- vin de pays,
- vin délimité de qualité supérieure,
- appellation d'origine contrôlée.

Vin de table, jak už již název napovídá, jedná se o kategorii stolních vín, která zaujímá 18% celkové produkce francouzských vín, 13% se vyváží a 87% se zkonsumuje ve Francii. Tato vína patří k nejlevnějším a nejsou určeny k uložení, a někteří cynici by mohli tvrdit, že nejsou ani určena k pití, jelikož tato vína musí být zředěna vodou více než je Francouz ochoten vypít. Vin de pays jsou vína venkovská a oblastní, kategorie byla oficiálně zřízena v roce 1968, ale pro trh byla určena až roku 1973, kdy byla stanovena pevná pravidla pro jejich výrobu. Vin de pays zaujímá 29% celkové produkce francouzských vín, 23% se vyváží a 77% se zkonsumuje ve Francii. Tato vína jsou dražší oproti předchozí kategorii. Vína Vin délimité de qualité supérieure, také známá pod značkou VDQS, představují méně než 1% z celkové produkce a jsou to vína kvalitativně druhou nejvyšší kategorií francouzských hroznových vín. 20% se vyváží a 80% se zkonsumuje ve Francii. Vína appellation d'origine contrôlée, neboli také vína AOC, jsou to nejlepší a také to nejdražší ve světě francouzských vín. Vína AOC tvoří 52% celkové produkce francouzských vín, 27% z nich se vyváží a 73% se zkonsumuje ve Francii.³⁵

³⁴ Tom Stevenson – Nová encyklopedie vín, průvodce světem vína

³⁵ Tom Stevenson – Nová encyklopedie vín, průvodce světem vína

Deset vinohradnických oblastí Francie produkuje vína širokého spektra barev, vůní a chutí. Za poslední vinařský ráj je považována oblast Bordeaux, a to převážně díky třem modrým odrudám: Cabernet Sauvignon, Merlot a Cabernet franc. Převládá názor, že Cabernet Sauvignon tvoří páteř Merlotu. Bílých vín se v Bordeaux vyrábí podstatně méně, jedná se o přírodní sladká vína z oblasti Sauternes a Barsac. Je třeba zmínit systém zrání v dubových sudech nebo barrique, který má právě původ v oblasti Bordeaux. Čím více má být víno kvalitnější, tím víc dubových sudů je potřebné použít a tím déle trvá proces zrání vína. Špičková červená vína z Bordeaux zrají v nových sudech až 18 – 24 měsíců.³⁶

Mezi další velmi významné francouzské vinařské oblasti lze zařadit Burgundsko, Champagne, Alsasko, údolí Loiry, region středofrancouzských vinohradů, údolí řeky Rhône, oblast Jury a Savojska, oblast jihozápadní Francie, oblast Languedoc-Rousillon, Provensálská oblast a Korzika. Každá oblast je specifická svým vínem, ať červeným, bílým, růžovým nebo také šampaňským. Kvalita francouzských vín je každoročně přísně kontrolována, sledovaná a posuzovaná.

Italská vína

V Itálii se díky klimatickým podmínkám víno pěstuje tak jednoduše, že se lze divit, že po středozevní přehánce nevyroste i mezi trhlinami na chodnicích. Tato země je světem vynikajících, dobrých, ale často i nedobrých vín. Itálie produkuje stejně jako Francie ¼ světových vín. Rozdíl však oproti Francii je ten, že Itálie nemá velké vinařské regiony, pouze provincie, které k sobě vzájemně přiléhají a tudíž si spotřebitel nemůže více méně lokalizovat vína vizuálně v dané lokalitě. Italská réva roste v každém koutě země, kdežto Francie je omezena na své hlavní regiony, tudíž každý z nich má svůj vlastní poznatelný styl a přednost. Přesto kulturní a geografická různorodost Itálie produkuje vína nejrozmanitějších typů.

Italské vinice se vyskytují v severozápadní Itálii, které dominují odrůdy Nebbiolo, Barbera a Moscato. Dále Lombardie, která leží severovýchodně od Milána, produkuje velmi dobré červená vína Franciacorta. Nejmenší regionem severozápadní Itálie je Ligúria. Za zmínku stojí oblasti severovýchodní Itálie, region Veneto, Friuli-Venezia Giulia a západní část střední Itálie a v neposlední řadě Toskánsko. V geografickém rozpise nesmí chybět část jižní Itálie a jeho ostrovy, Apúlia, Kampánia,

³⁶ Fedor Malík – Dobré víno

Basilicata, Kalábrie, Sicílie a Sardínie.³⁷ Z uvedeného výčtu je opravdu jasné, že celé území Itálie se dá považovat za jednu vinařskou oblast. Italská vína jsou protkané tradicí, jsou součástí životní stylu a také neoddelitelnou součástí italské kuchyně.

Podle vinařského zákona jsou italská vína značena:

- VDT (Vino Di Tavola) - jedná se o stolní vína pro běžné pití a pro každodenní spotřebu,
- IGT (Indicazione Geografica Tipica) – jsou vína o třídu výše než vína označena VDT, mezi tyto vína mohou patřit vína kvalitní a také drahá,
- DOC (Denominazione di Origine Controllata) – takto označovaná vína jsou již kontrolována podle původu, výnosu, kvality, doby zrání, technologie,
- Bianco, Rosso, Ciaretto, Rosato – je označení barvy vína jako bílé, červené, lehce červené a růžové.³⁸

Španělská a portugalská vína

V 70. letech se často oxidovaná (a také přesířená) španělská vína exportovaly v cisternách a vína byly levná, fádni, alkoholické a měly zaslouženou přezdívku „migrénová vína“. Španělské víno mělo tak špatnou pověst, že se italská vůči tomu zdály naprosto bezproblémová. Žádnému jinému vinařskému národu se nepodařilo tak důkladně svou reputaci napravit. Portugalsko se pokouší tento španělský fenomén zvýšením své reputace napravit pro svá dolihovaná portská vína.

Španělé nepřestali víno ve velkém prodávat, jen zabránili nízké kvalitě, které nesmí v jejich vývozu převládat. Španělsko opravdu pokračuje v nadprodukcí a poskytuje zajímavá a kvalitní vína. Co se týče španělských odrůd, představuje pouze Tempranillo skutečnou třídu a s výjimkou částí oblastí Rioja, Penedés a Ribera del Duero.³⁹ Mezi další španělské vinařské oblasti patří Katalánsko a jižní Španělsko.

³⁷ Fedor Malík - Dobré víno

³⁸ Vinip.cz

³⁹ Tom Stevenson – Nová encyklopedie vín, průvodce světem vína

Portugalští vinaři, kromě dvou dolihovaných vín Portského a Madery, odhalili potenciál svůj terrois a národních odrůd révy, které nabízí jejich země a přeměnili tyto zdroje v novátorskou líheň. V severním Portugalsku jsou dvě naprosto odlišné vinařské oblasti, a to Minho (kde se pěstuje vino verde) a Duoro (proslavené portským vínem). Na výrobu portského vína je povoleno 48 odrůd a existuje několik druhů portského vína. Dalšími vinařskými oblastmi jsou Bairrada, Dão a ostrov Madeira.

Německá vína

Německo je díky své poloze a klimatickým podmínkám specifické spíše pro vína bílá. Tato země je jedna z nejseverněji postavených významných vinařských zemí v Evropě. Německo je rozděleno do 13 hlavních vinařských oblastí, které jsou Ahr, Baden, Franken, Hessische Bergstraße, Mittelrhein, Nahe, Mosel, Palatinate, Rheingau, Saale-Ustrut, Rheinhessen, Sasko a Württemberg.⁴⁰

Německý vinařský zákon dělí vinařské oblasti pro stolní vína, oblasti pro značková vína, oblasti pro selská vína, a to s ohledem na minimální stupně cukernatosti moštů pro výrobu jednotlivých druhů vín. Každé německé víno je tedy odstupňováno podle obsahu přírodního cukru, čím více cukru hrozny obsahují, tím je kvalita vína vyšší, což znamená, že největšími německými vína jsou nevyhnutelně ta nejsladší.

Nejrozšířenější odrůdou v Německu je Ryzlink rýnský, jenž zaujímá 20% plochy veškerých vinic v zemi, další velmi významnou odrůdou je Müller-Thurgau, Silvaner, Kerner, Tramín červený, Chardonnay, Muskateller, Pinot Blanc, Pinot Gris a další. Mezi červené odrůdy pěstované v Německu patří Portugal, Dornfelder, Trollinger, Frankovka a Saint Laurent.⁴¹

⁴⁰ Tom Stevenson – Nová encyklopedie vín, průvodce světem vína

⁴¹ Evinice.cz

Vína ostatních evropských zemí

- Rakousko

Rakouskou je zemí bílých vín, ale v posledních letech začalo Rakouskou pomalu budovat svou vlastní vinařskou identitu (protože je považováno za „klon“ Německa) a vyrábí i několik mimořádných červených vín. Rakouský vinařský trh byl převážně zaměřen na export vína do Německa, což vzhledem k vysoké produkci vína v Německu po 70. letech skončilo, avšak vysoká produkce vína v Rakousku zůstala.

Rakousko, a také Itálii, postihl vinařský skandál, zvaný jako fridexový. V roce 1985 někteří rakouští a italské vinaři využívali dietylenglykol ke zvýšení celkového extraktu /těla/ vína. Celkový extrakt je tvořen cukrem a dále zbytkovým extraktem (látkami, které zbydou po odpaření všech kapalin z vína) a jehož hlavní složkou je glycerín /glycerol a mimo jiné i popeloviny. Nepoctiví vinaři přidávali do méně kvalitních vín např. vín matolinových lidově druháků opravdu Fridex cca 10 – 20 ml/l – jedovatou chladicí kapalinu, jehož hlavní složkou je už zmíněný dietylenglykol. Jedná se o toxickou bezbarvou viskózní hygrokopickou kapalinu s nasládlou chutí a prakticky bez zápachu, což je látka chemicky velmi blízká glycerinu. Sdělovací prostředky na celém světě vypustily informaci, že rakouská vína byla otrávena nemrznoucím prostředkem. Mělo to za následek, že rakouská vláda zpřísnila kontroly a díky tomu má dnes Rakousko nejbezpečnější vinařský průmysl na světě.⁴²

- Švýcarsko

Přestože se ve Švýcarsku pěstuje mnoho odrůd, nejznámější z nich je Chasselas (český název Chrupka bílá nebo červená) a Müller – Thurgau. Francouzi na tuto odrůdu pohlížejí jako na stolní, ale Švýcaři ji zpracovávají na lehké, suché a svěží víno, které jde ruku v ruce s národním jídlem fondue. Většina vinic ve Švýcarsku je soustředěna kolem jezer a řek.

- Bulharsko

Bulharsko v letech 1975 byl zdrojem levného vína Cabernet Sauvignon, který nebyl jen levný ale i dobře vyrobený a díky tomu se stalo Bulharsko největším světovým vývozcem vína a státní subvence zajistily to, že ceny i nadále zůstaly přitažlivé. Co se týče červených vín, tak ty svou chutí

⁴² Tom Stevenson – Nová encyklopedie vín, průvodce světem vína

kolikrát mohou konkurovat i francouzským vínům.

- Maďarsko

Maďarsko je nejznámější svým vínem jako je Tokajské a Býčí krev. Nejslavnějším vínem je Imperial Tokaji, elixír oceňovaný nejenom ruskými cary, posledních 300 let platí názor, že víno je elixírem věčného mládí. Od počátku 80. let Býčí krev byla známa svou nestálostí v kvalitě. Maďarsko nikdy nebude považováno za producenta dobrého vína, dokud jeho druhé nejprodávanější víno nezíská na vyšší kvalitě.

- Rumunsko

Rumunsko má v pěstování vína stejné možnosti jako jiní okolní producenti, ale nevyužívá svého potenciálu naplno. V posledních letech si však země získala vážnost vínem Pinot Noir, dále Cabernet Sauvignon a Merlot.

- Řecko

Mezi 13. a 11. stoletím př.n.l. bylo řecké vinařství na svém vrcholu a společně s olivami a pšenicí mělo zásadní význam pro celé hospodářství. Byli to Řekové, kdo naučili Římany všemu, co o vinařství ve světě věděli a Římané to předali do Francie, Německu a dalším částem impéria. Řecko v dnešní době ztratilo návaznost na všechny ostatní vinařské země a světový vinařský průmysl a představuje jen 2 % hrubého národního produktu. Za posledních deset let sice vzrostla produkce, ale export stoupl minimálně. Vína jsou zoxidovaná, maderizovaná a špatná.⁴³

⁴³ Tom Stevenson – Nová encyklopedie vín, průvodce světem vína

3.8 Vinařské instituce v České republice

Vinařské instituce ve výsledku dohlížejí na pravidla, tradice a formální stránku vinařství v České republice.

Národní vinařské centrum, o.p.s.

Obecně prospěšná společnost byla založena v prosinci roku 2001. Národní vinařské centrum o.p.s. je umístěno v historických prostorách zámku ve Valticích, které byly zrekonstruovány díky fondům Evropské unie a prostředkům Ministerstva zemědělství ČR v rámci projektu „ Rozvoj vinařství na jižní Moravě „. Samotné město Valtice je centrem turistiky a vinařství v regionu, které je zvané jako „ perla jižní Moravy“.

Národní vinařské centrum o.s.p. ve svých aktivitách navazuje na občanské sdružení Národní salon vína v období mezi lety 2001 a 2005 došlo k faktickému spojení těchto dvou institucí. V zámeckých sklepech je celoročně zpřístupněna veřejná degustace expozice Salonu vín ČR.

Cílem národního vinařského centra je podpora vín a vinařství prostřednictvím seminářů, školení, vydáváním odborné literatury a také propagace moravských a českých vín v úzké spolupráci s Vinařským fondem ČR.⁴⁴

Vinařský fond

Vinařský fond, který má sídlo v Brně, vznikl roku 2002 za účelem podpory výsadby a obnovy vinic a také podpory propagace prodeje vína. Vinařským zákonem došlo ke změně ve fungování Fondu. Vinařský fond funguje na podobné bázi jako organizace v ostatních evropských zemích. Hlavní náplní je propagace a podpora tuzemského vinařství, tudíž podpora marketingu vína, rozvoje vinařské turistiky a také informuje veřejnost o vinohradnictví a vinařství.⁴⁵

Další důležitou aktivitou je komunikační kampaň zastřešující značku tuzemských kvalitních vín - „ Vína z Moravy, vína z Čech“. Kampaň je zaměřena na mediální propagaci značky, vydávání nejrůznějších propagačních materiálů, propagační akce a podobně. Součástí je i značka tuzemských mladých vín – Svatomartinské a Růžové CZ, propagující moravská a česká růžové vína.

⁴⁴ Vinarskecetnrum.cz

⁴⁵ Vinarskyfond.cz

Vinařský fond spolupracuje s Národním vinařským centrem, Jihomoravským krajem, Svazem vinařů a mnoha dalšími institucemi a organizacemi.

Svaz vinařů ČR

Svaz vinařů ČR vznikl roku 1993 ve Velkých Bílkovicích. Členy Svazu vinařů jsou právnické a fyzické osoby podnikající v uvedených oborech a drobní vinaři prostřednictvím vinařských spolků. Cílem Svazu vinařů je hájení zájmů pěstitelů hroznů a výrobci vína prostřednictvím jedné organizace. Je vydavatelem časopisu Vinařský obzor.⁴⁶

Asociace sommeliérů ČR

Asociace sommeliérů ČR (AS ČR) vznikla roku 1997 a v roce 1998 byla ve Vídni přijata do Mezinárodní asociace sommeliérů. Asociace sommeliérů zastřešuje profesionální sommeliery, milovníky vín, pracovníky v gastronomii, hotelové školy a gastronomická zařízení, každoročně pořádá 10 seminářů a degustací, exkurze do výrobních podniků a zájezdy na gastronomické veletrhy. AS ČR pořádá 2x ročně sommeliérský kurz a získat tak: „Certifikát sommeliéra“. Při splnění závěrečné zkoušky minimálně na 85% získává účastník kurzu titul: „Diplomovaných sommelier“.⁴⁷

3.9 Dotace, dotační programy

Státní zemědělský intervenční fond každoročně vyhlašuje příjem žádostí o podporu na investice v rámci Společné organizace trhu s vínem.

Vinařství a vinohradnictví je v poslední době velmi významným odvětvím našeho zemědělství a je značně podporováno státními samosprávnými orgány České republiky, tak i odbornou veřejností. Tato všeobecná podpora se promítá každoročním zvyšováním objemu financí pro podpůrné programy obnovy vinic.

Čerpání dotací pro oblast vinařství a vinohradnictví vychází ze stanovených cílů nové politiky Evropské unie v odvětví víno, kterými byly stanoveny:

- zvyšování konkurenceschopnosti producentů vína v Evropské unii,

⁴⁶ Svcr.cz

⁴⁷ Sommeliers.cz

- znovuzískání starých trhů a proniknutí na nové trhy v Evropské unii a celém světě,
- nastolení režimu v tomto odvětví, a to fungování na základě jasných, účinných a jednoduchých pravidlech, která udrží rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou,
- zajištění výroby tak, aby byla šetrná k životnímu prostředí,
- zachování nejlepší tradice výroby vín v Evropské unii,
- posílení sociální struktury.⁴⁸

Stamilionová podpora vinařství

Na léta 2014 až 2018 čeští vinaři v rámci Programy podpor ve vinohradnictví a vinařství získají 26,8 miliónů eur z fondů Evropské unie.

Smyslem podpory českého vinařství a vinohradnictví v rámci dotačního programu je podpořit česká vína na světovém trhu, posílení českého vinařství a vinohradnictví, přeměna vinic a podpora mladých vinohradníků a vinařů.

⁴⁸ Dotacni.info

4 Praktická část

V této části diplomové práce budou zpracovávána data, které jsou získány ze Situační a výhledové zprávy – Réva vinná a víno, Ministerstvo zemědělství, prosinec 2013.

Statistické údaje jsou z internetových zdrojů, a to epp.eurostat.ec.europa.eu a oiv.int, což jsou zahraniční zdroje a nejaktuálnější údaje jsou z roku 2012. Déle statistické údaje jsou získány ze stránek českého statistického úřadu: csoz.cz, kde jsou zpracovány nejaktuálnější data, převážně rok 2013.

Veškeré získané a použité údaje jsou zpracovány v MS Excel. Jsou sledovány údaje jako: produkce, spotřeba, export, import, plochy vinic, a to v rámci jak Evropské unie, tak i České republiky, nadále se zaměření na vinařský podnik působící v České republice a jeho konkurenci.

4.1 Trh s vínem v Evropské unii a zemích nového světa

Celková plocha vinic ve světě je 7 861 tisíc ha, v Evropské unii se z toho nachází 3 818 tisíc ha, mimo Evropské unie se nachází 4 043 tisíc ha. Největší plochy vinic jsou v Evropě, které tvoří 60%, v Asii 21% a v USA 12%, zbývající plochy jsou v Africe, Austrálii a Oceánii. I přesto že se v posledních letech zvyšuje výroba vína, celkové plochy vinic se v Evropské unii v posledních padesáti letech neustále snižují. Naopak ale v USA je zaznamenán nárůst produkční kapacity o 21%, v Jižní Africe o 33%, v Chile o 52%, v Austrálii až o 178% a na Novém Zélandu dokonce nárůst plochy je o 360% větší.⁴⁹

Světová roční produkce vína je 280 miliónů hl., Evropská unie z toho vyprodukuje 185 miliónů hl. Stále hlavním producenty jsou země Francie, Itálie a Španělsko. V posledních letech se zvyšuje nárůst vína ze “zemí nového světa“. Mezi tyto producenty řadíme Argentinu, Chile, USA, Nový Zéland, Austrálii a Jihoafrickou republiku. Podle průzkumů se dále jeví Čína dle objemu produkce jako nejdynamičtější. Čína je od roku 2001 členem WTO a dala si za cíl stát se vedoucím státem v oblasti vína. Čína aktuálně s rozlohou vinic 560 000 ha blíží k Itálii a produkcí 13200 hl spíše k Německu. Země se kvůli svému politickému zřízení snaží být samostatná, co se produkce týče.⁵⁰

⁴⁹ Eagri.cz

⁵⁰ Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

4.1.1 Současná situace vinařství v Evropské unii

Vinařství je jedno z nejvýznamnějších zemědělských odvětví v zemích Evropské unie. Podíl pěstování révy vinné je v Evropské unii na stejné úrovni, jako je pěstování pšenice mnohem větší než podíl cukrové řepy nebo olivového oleje.

V Evropské unii je 2,4 miliónů producentů vína a momentální stav plochy vinic Evropské unie je 3,53 mil. ha. Mezi lety 2008 a 2011 probíhal program klučení v Evropské unii a celková plocha vinic se snížila o 262 tis. ha., na čemž se podílely země, jako je Bulharsko, Maďarsko, Portugalsko a Řecko, zatímco ve státech jako je Německo, Rakousko a Česko zůstala plocha stabilní.⁵¹

4.1.2 Produkce vína v Evropské unii

Evropská unie s produkcí vína kolem 175 mil. hl. je světovou jedničkou na trhu s vínem. Nalézá se zde 45% všech světových vinic, podíl na světové výrobě a spotřebě představuje 57%.⁵² Vzhledem k rozdílnosti klimatických podmínek se víno v Evropské unii nepěstuje na celém území.

Nejseverněji položeným producentům patří Rakousko, Německo a Lucembursko, které v souhrnu vyrobí ročně jen 7,4% z celkového množství vína z Evropské unie. Největší velmoci evropského vinařství jsou Francie, Itálie a Španělsko.

Ve Francii se nachází 27% vinic, které vyrobí 34% z celkového množství vína, a to ve výsledku činí 49% hodnoty evropské produkce. Francouzská vína jsou vyhlášená a velmi kvalitní, která symbolizují jména známých oblastí, jako jsou Champagne, Burgundsko nebo Bordeaux. Naopak ve Španělsku, kde je osázená plocha větší než ve Francii, nachází se zde 34% vinic, které vyrobí 16,5% z celkového množství vína a tvoří podíl na evropské produkci jen z 9%. Ve Španělsku je také větší orientace na stolní a ne tolik kvalitní vína. V Itálii se nachází 25% vinic, které vyrobí 36% z celkového množství vína, což činí 25% hodnoty evropské produkce. Ne tolik významnými zeměmi (co se týče procentuálního podílu) jsou Portugalsko a Německo.⁵³

⁵¹ Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

⁵² Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

⁵³ Businessinfo.cz

Níže uvedená tabulka ukazuje v procentech podíly jednotlivých zemí na ploše osázených vinic, množství vyrobeného vína a vinařské produkce na území Evropské unie (údaje jsou aktualizované z roku 2009).

Tabulka 2 Procentuální podíl jednotlivých zemí na ploše osázených vinic, na množství vyrobeného vína a hodnotě vinařské produkce v Evropské unii

Hodnoty jsou uvedeny v %.

Země	Podíl na ploše osázených vinic v EU	Podíl na množství vína vyrobeného v EU	Podíl na hodnotě vinařské produkce v EU
Francie	27	34	49
Španělsko	34	16,5	9
Itálie	25	36	25
Portugalsko	7,4	4,1	4,5
Německo	3	6	10

Zdroj: businessinfo.cz 2014⁵⁴.

Dále zpracovaná tabulka ukazuje celkovou plochu vinic jednotlivých evropských států (údaje jsou z roku 2011).

Tabulka 3 Celková plocha vinic zemí Evropské unie

Údaje jsou v tis ha.

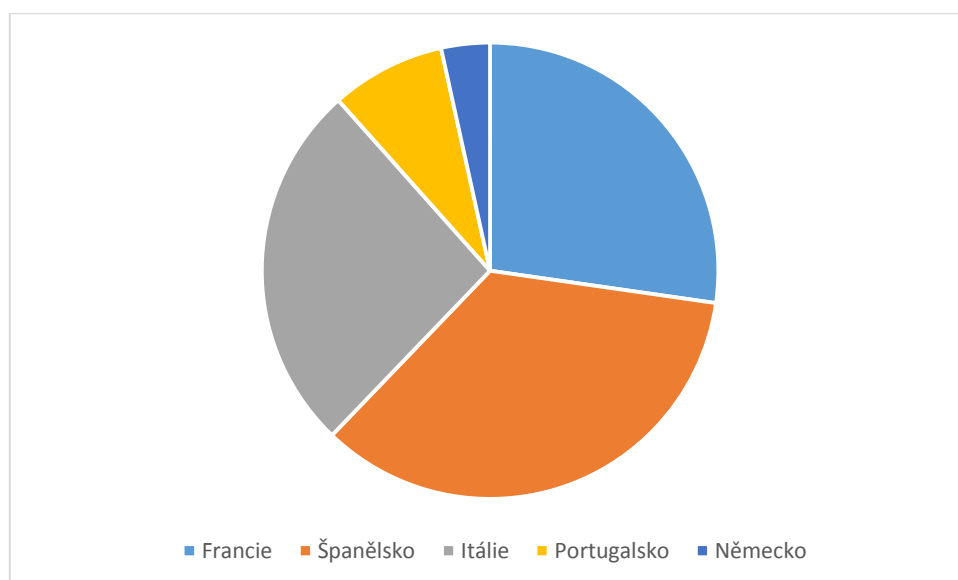
Země	Celková plocha
Francie	806
Španělsko	1032
Itálie	776
Portugalsko	240
Německo	102

Zdroj: oiv.int 2014⁵⁵.

⁵⁴ Businessinfo.cz

⁵⁵ Oiv.int

Graf 1 Celková plocha vinic v roce 2011 zemí Evropské unie

Zdroj: vlastní zpracování.

Nejenom z grafu je zřejmé, že Španělsko zabírá největší vinnou plochu. Uvedené rozdíly tvoří překážky při vytváření společné organizace s trhem vína. Je nutno brát v úvahu rozdílné klimatické podmínky jednotlivých zemí, ale také množství použitých odrůd a tradiční postupy při pěstování a výrobě vína.

Následující tabulka ukazuje výrobní trendy producentů zemí Evropská unie v posledních datovaných šesti letech, jedná se o nejaktuálnější dostupný zdroj.

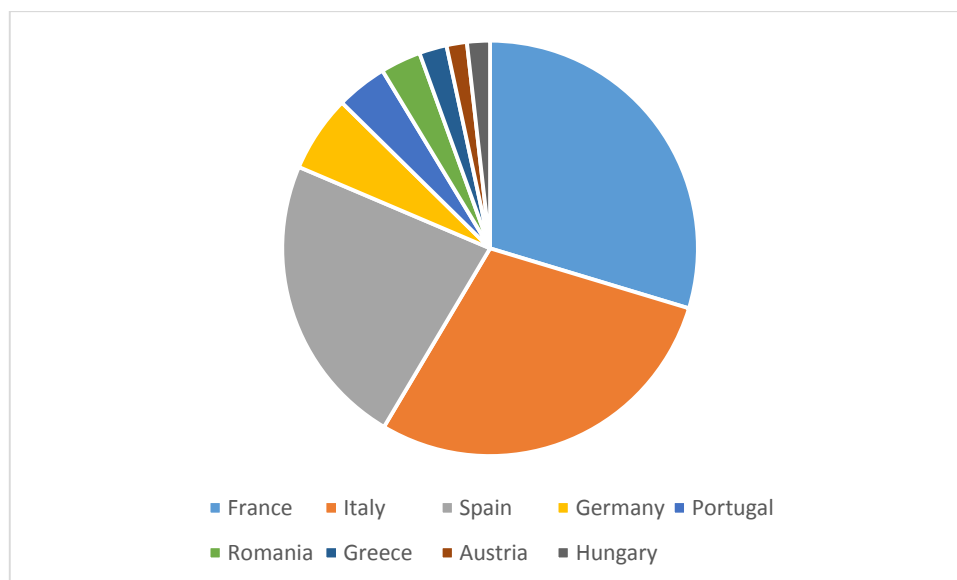
Tabulka 4 Produkce vína v Evropské unii v letech 2007 – 2012

Hodnoty jsou vyjádřené v 1000 hl.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Francie	45.672	41.640	46.269	45.669	50.757	40.609
Itálie	42.514	46.245	45.800	46.737	42.705	39.300
Španělsko	36.408	35.913	36.097	35.363	33.397	31.500
Německo	10.261	9.991	9.228	6.906	9.132	8.903
Portugalsko	6.074	5.620	5.872	7.133	5.610	5.857
Rumunsko	5.289	5.159	6.703	3.287	4.213	4.059
Řecko	3.511	3.869	3.366	2.950	2.750	3.150
Rakousko	2.256	2.628	2.672	2.352	1.737	2.815
Maďarsko	3.222	3.460	3.198	1.762	2.750	1.874

Zdroj: epp.eurostat.ec.europa.eu 2014⁵⁶.

Graf 2 Průměrná produkce vína zemí Evropské unie v letech 2007 – 2012

Zdroj: vlastní zpracování.

Na základě výpočtu šestileté průměrné produkce za jednotlivé evropské státy v letech 2007 – 2012 v produkci vína vede Francie (45100 hl) a poté Itálie (43880 hl).

⁵⁶ epp.eurostat.ec.europa.eu

4.1.3 Spotřeba vína v Evropské unii

Od krize z roku 2008 nedošlo k výraznému oživení spotřeby. Sice se ve Francii zvýšila konzumace vína meziročně v letech 2011 a 2012 zvýšila o 1 mil. hl., ale rok předtím o 1,3 mil. hl. klesla. Dále spotřeba vína klesla ve Španělsku, Anglii a Portugalsku, zatímco v takovém Německu je spotřeba stabilní.

V roce 2011 se spotřeba vína v členských zemích Evropské unie meziročně snížila asi o 1% (svou roli v tom hraje i rozšíření Evropské unie v roce 2004 a 2007).⁵⁷

Následující tabulka ukazuje spotřeby vína v jednotlivých zemích Evropské unie v posledních datovaných 5 letech, jedná se o nejaktuálnější zdroj.

Tabulka 5 Spotřeba vína v Evropské unii v letech 2007 – 2011

Hodnoty jsou vyjádřené v 1000 hl.

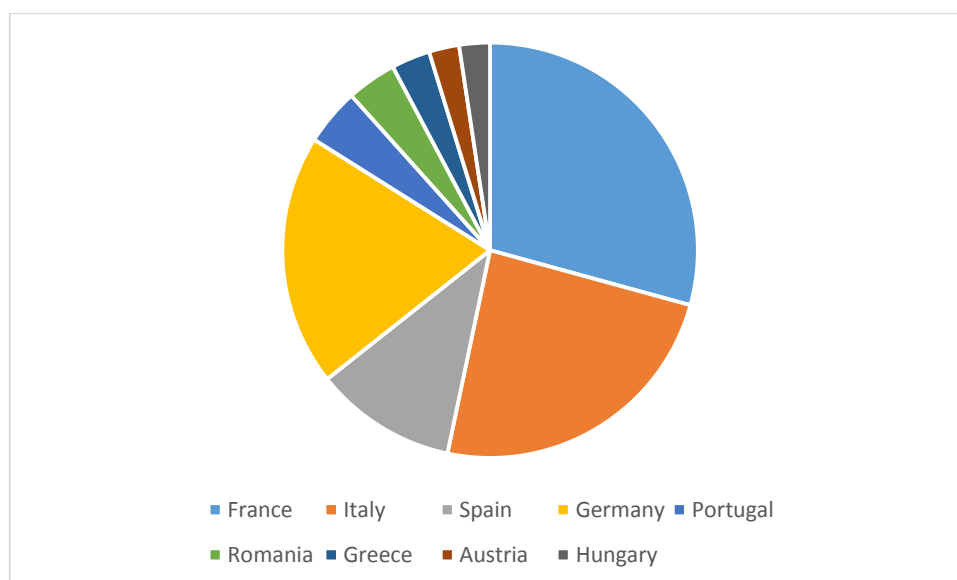
	2007	2008	2009	2010	2011
Francie	32,169	30,800	30,215	29,272	29,322
Itálie	26,700	26,166	24,100	24,624	23,052
Španělsko	13,100	12,168	11,271	10,896	9,894
Německo	20,782	20,747	20,224	20,200	19,707
Portugalsko	4,523	4,539	4,515	4,695	4,686
Rumunsko	5,529	5,404	4,035	1,626	3,516
Řecko	3,300	3,200	3,029	3,248	2,852
Rakousko	2,450	2,400	2,400	2,400	2,545
Maďarsko	2,822	3,029	2,611	1,812	2,120

Zdroj: oiv.int 2014⁵⁸.

⁵⁷Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

⁵⁸ Ovi.int

Graf 3 Průměrná spotřeba vína zemí Evropské unie v letech 2007 - 2011

Zdroj: vlastní zpracování.

Na základě výpočtu pětileté průměrné spotřeby za jednotlivé evropské státy v letech 2007 – 2011 se spotřebou vína vede Francie (30 360 hl) a poté Itálie (24 928 hl).

4.1.4 Rovnováha na trhu s vínem

V Evropské unii je trend pozitivní, trvalý přebytek vyprodukovaného vína nad vínem spotřebovaným se v posledních 12 letech snižuje. V období roku 2000 přebytek činil přibližně 30% produkce vína a v roce 2011 už jen 15%.⁵⁹

4.2 Trh s vínem v České republice

Česká republika je od 1. 5. 2004 členem Evropské unie a ode dne vstupu je součástí jednotného trhu a převzala principy trhu, musela se ztotožnit s cíli Společné zemědělské politiky (SZP) a principy Evropského modelu zemědělství.

Dle údajů z roku 2012 je celkově 10 919 vinařských podniků, z toho 10 688 fyzických osob a 231 právnických osob. Z celkového počtu právnických osob je 133 společností s. r. o., 59 akciových

⁵⁹Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

společností a 20 družstev. Fyzické osoby obhospodařují 97,9 % viničních ploch. Celková plocha v České republice činí 16 656 ha, průměrný výnos je 4,77 t/ha a celková sklizeň je 74 721 t.⁶⁰

Dle získaných informací pana Ing. Jaromíra Čepičky, CSs., působícího ve Sdružení znojemských vinařů, je za posledních 25 let trh s vínem v České republice ovlivněn těmito základními faktory:

- Uruguayským kolem GATT (1994) O liberalizaci zahraničního obchodu
- Příjmutím zákona č. 115/1995 Sb. O vinohradnictví a vinařství a jeho úpravě č. 216/2000 Sb.
- Vstupem České republiky do Evropské unie k 1. 5. 2004 a přijmutí nové legislativy v této oblasti a také Nařízení Rady či Nařízení Komise Evropské unie: Zákon č. 321/2004 Sb. O vinohradnictví a vinařství a s vyhláškami č.323/2004 Sb. a 324/2004 Sb., které jsou prováděcími předpisy k zákonu č.321/2004.
- Po vstupu České republiky platí také zákony Evropské unie v této oblasti: NR (Nařízení Rady) č. 1493/1999 a prováděcí předpisy k NR: NK č. 883/2000, č.884/2000, č.1622/2000, č.1633/2000, 1282/2001 a č.491/2009.
- Vstupem České republiky v roce 2004 do Evropské unie se rozšířil počet členských zemí na 25, v současnosti je to 27 států, ve kterých se zboží včetně vína převáží, transportuje a obchoduje bez celních a finančních kontrol na hranicích jednotlivých členských států.
- Po roce 1990 byla spotřební daň u vína ve výši 2,50 Kč/1 l, postupně se zvyšovala až na 7,20 Kč/1 l. Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 byla sazba Spotřební daně 0 Kč. V současnosti se platí DPH u vína ve výši 21 % ceny vína. Podle zákona č.321/2004 Sb. platí každý producent při uvádění vína do oběhu 0,50 Kč/1 l - do VF České republiky.

4.2.1 Produkce vína v České republice

Největší plochu révy vinné zaujímá jednoznačně Jihomoravský kraj s plochou 14 572 ha, s výnosem 4,86 t/h a se sklizní 79 821 t. Na druhém místě je Zlínský kraj, a to s 504 ha plochy, výnosem 3,93 t/h a se sklizní 1 979 t. Ostatní kraje jsou také významné pro pěstování vína, ale ne tolik co se týče plochy a sklizně množstevně, ale spíše v rámci zachování kultury, tradic a přizpůsobení se neustále se zvyšující poptávce po této komoditě. Samozřejmě je nutno brát v potaz i klimatické podmínky, které mají pro pěstování révy vinné velký vliv. Dle výpočtu prezidenta Svazu vinařů ČR Tibora

⁶⁰ Czos.cz

Nyitria jsme schopni, pokud je dobrý rok, vyrobit 700 tisíc hektolitrů vína.

**Tabulka 6 Sklizeň vinic plodných podle jednotlivých krajů
rok 2013**

Území, kraj	Plocha v hektarech	Výnos v t/ha	Sklizeň v tunách
Hl. m. Praha	11	3,36	36
Středočeský	273	3,31	903
Jihočeský	-	-	-
Plzeňský	0	3,63	1
Karlovarský	-	-	-
Ústecký	288	3,31	953
Liberecký	0	3,36	1
Královéhradecký	3	3,29	8
Pardubický	-	-	-
Vysočina	4	4,67	17
Jihomoravský	14 572	4,86	70 821
Olomoucký	1	3,29	2
Zlínský	504	3,93	1 979
Moravskoslezský	-	-	-

Zdroj: *czos.cz* 2014⁶¹.

Dle uvedené tabulky sklizně vinic v roce 2013 je patrné, že jednoznačně vede Jihomoravský kraj s osázenou plochou, výnosem a sklizní, na druhém místě je Zlínský kraj, kde je ale plocha v hektarech cca 29x nižší, výnos je prakticky porovnatelný a sklizeň v tunách je 36x nižší.

Tabulka 7 Sklizeň vinných hroznů v letech 2005 – 2013 v České republice

Hodnoty jsou vyjádřené v t.

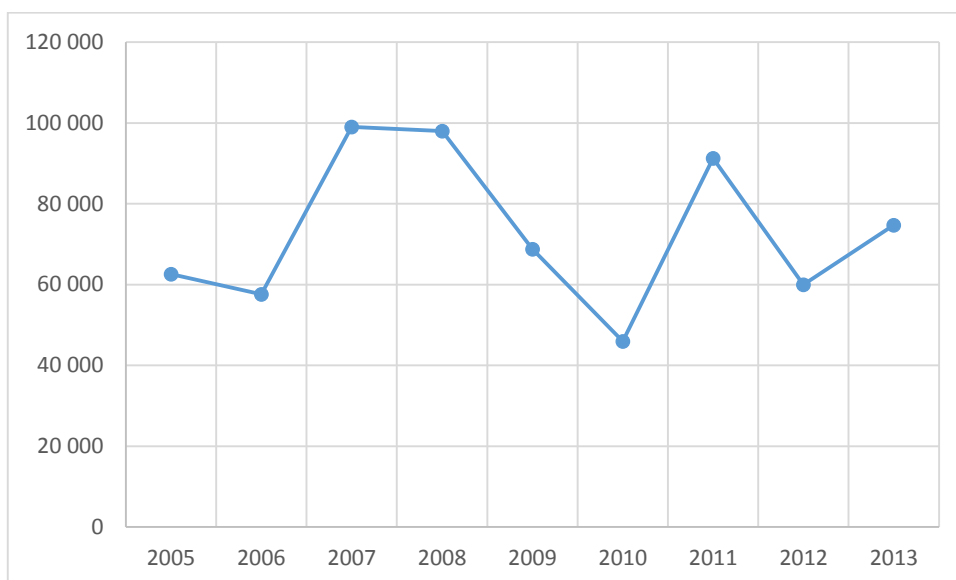
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
62 597	57 635	99 030	98 030	68 737	45 923	91 253	59 990	74 721

Zdroj: *czos.cz* 2014⁶².

⁶¹ Czos.cz

⁶² Czos.cz

Graf 4 Sklizeň vinných hroznů v letech 2005 – 2013 v České republice

Zdroj: vlastní zpracování.

Z tabulky a grafu vyplývá, že největší množství sklizených hroznů bylo v roce 2007 a nejméně v roce 2010. Z uvedených údajů je zaznamenán pokles oproti předcházejícímu roku v roce 2012, a to o 31 263 tun, což zapříčinily mrazy, které poškodily vinice. Na základě uvedených hodnot je průměr sklizených hroznů, tj. za 9 let, 73 102 tun.

Tabulka 8 Výnos vinných hroznů v letech 2005 – 2013 v České republice

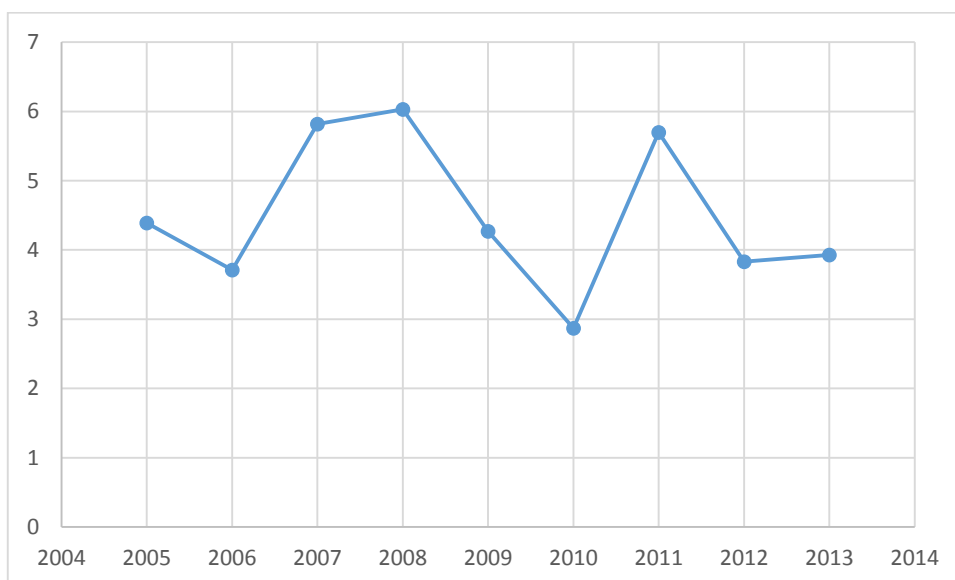
Údaje jsou v t/ha.

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
4,39	3,71	5,82	6,03	4,27	2,87	5,7	3,83	3,93

Zdroj: ČSÚ 2014⁶³.

⁶³ Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

Graf 5 Výnos vinných hroznů v letech 2005 – 2013 v České republice

Zdroj: vlastní zpracování.

Na základě výzkumu Svazu vinařů České republiky byl počátkem roku 2013 proveden výzkum ve sklizni hroznů, a to ve sto členských podnicích s celkovou plochou 4 029 ha plodných vinic, tj. ¼ plochy plodných vinic v České republice, se 17 212 tunami sklizených hroznů, z toho 10 311 t hroznů prodáno, celkem 22 249 t tuzemských hroznů nakoupeno a byly zjištěny výsledky sklizně moštových hroznů v České republice, v roce 2012:

- průměrný výnos moštových hroznů se pohyboval okolo 4,3 t/ha,
- průměrná cena moštových hroznů se pohybovala kolem 17,90 Kč/kg,
- průměrná cukernatost se pohybovala kolem 21,3° NM ,
- podíl modrých moštových hroznů na celkové sklizni tvořil 38 %,
- výnos modrých hroznů činil 4,7 t/ha a bílých hroznů 4,0 t/ha.⁶⁴

⁶⁴ Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

Tabulka 9 Výroba vína v hospodářském roce 2011/2012 a 2012/2013 v České republice

Údaje jsou v 1000 hl.

Vinařský rok	2011/2012	2012/2013
červené víno	240	155
bílé víno	410	315
Celkem	650	470

Zdroj: Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno 2013.⁶⁵

Výše uvedená statistika vína v České republice deklaruje snížení výroby vína mezi dvěma obdobími, a to o 180 000 hl. Následující část práce je zaměřena na spotřebu vína v České republice a bude uvedeno, nakolik je země samostatná a kolik je třeba do České republiky dovážet.

4.2.2 Spotřeba vína v České republice

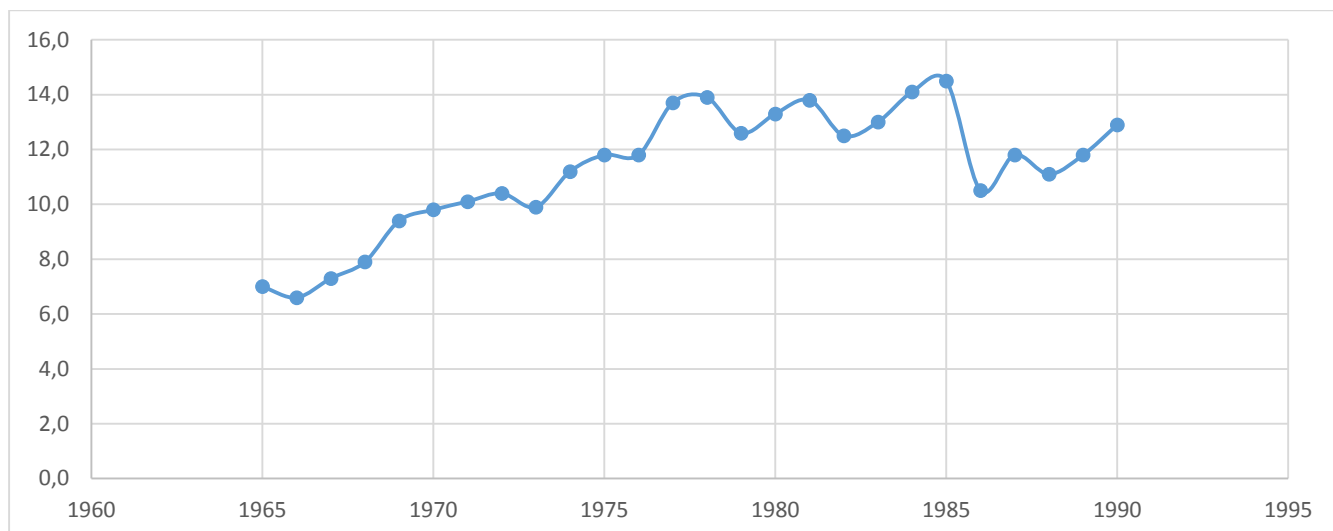
Statistický úřad vydal „Retrospektivní údaje o spotřebě potravin v letech 1920 – 2006“, kde se kromě spotřeby potravin, cigaret, lihovin a piva objevují záznamy o spotřebě vína. První záznam je z roku 1921, kde spotřeba vína činí 5 litrů na osobu a tato hodnota nebyla překonána až do roku 1947. Následující graf ukazuje spotřebu vína od roku 1965 až do roku 1990.⁶⁶

⁶⁵ Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno – Ministerstvo zemědělství

⁶⁶ Czos.cz

Graf 6 Spotřeba vína 1965 – 1990 v České republice

Hodnoty jsou vyjádřené v 1 litru na osobu.

Zdroj: vlastní zpracování.

Roku 1965 překonala spotřeba vína na osobu 7 litrů a šla postupně nahoru. Spotřeba vína byla nejvyšší v roce 1985, a to 14, 5 l na osobu. Roku 1986 je zaznamenán v časové řadě největší výkyv, a to o 4 l na osobu oproti roku předchozímu. Průměrná spotřeba v těchto letech činí 11,3 litru na osobu, což dosahuje hranic spotřeby vína ve Španělsku v letech 2007 – 2011 (viz průměrná spotřeba vín v Evropské unii).

Tabulka 10 Spotřeba vína v letech 2004 – 2013 v České republice

Hodnoty jsou vyjádřené v 1 litru na osobu.

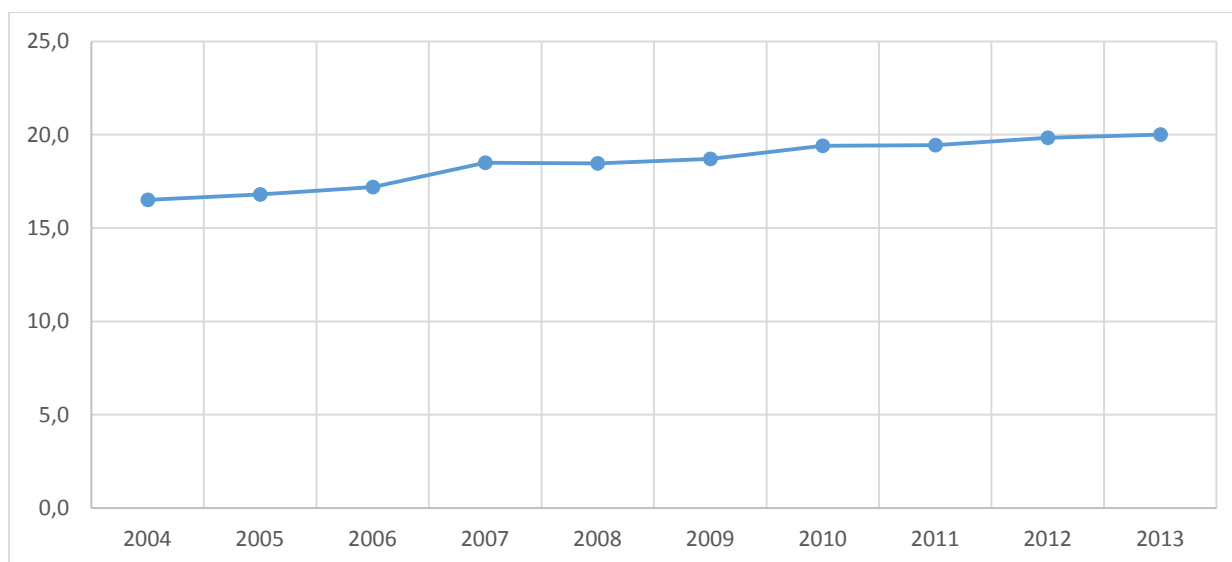
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	16,5	16,8	17,2	18,5	18,5	18,7	19,4	19,4	19,8	20,0

Zdroj: czos.cz 2014.⁶⁷

⁶⁷ Czos.cz

Graf 7 Spotřeba vína v letech 2004 – 2013 v České republice

Hodnoty jsou vyjádřené v 1 litru na osobu.

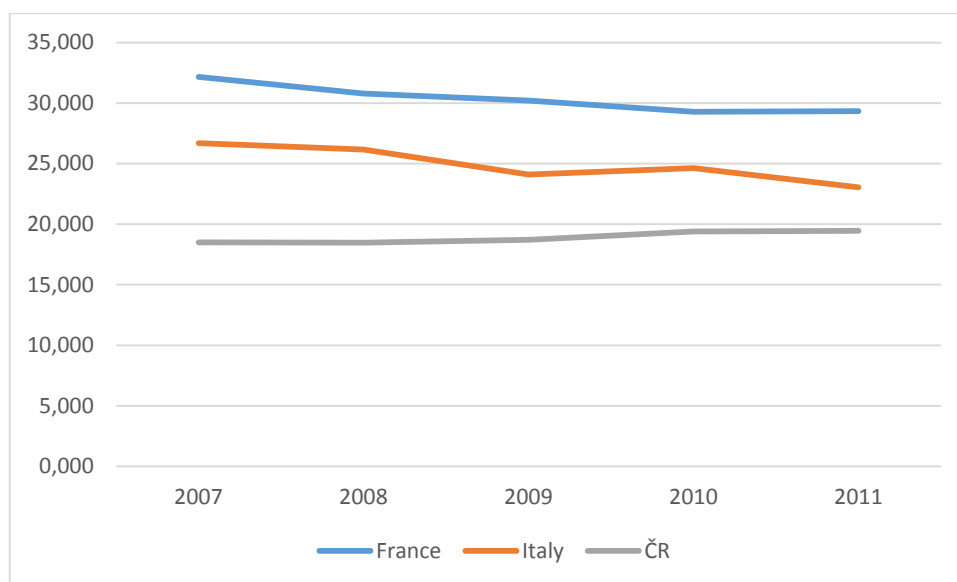
Zdroj: vlastní zpracování.

Dle tabulky a grafu je zřetelná zvyšující se tendence spotřeby vína. Aktuálně publikovaná průměrná spotřeba vína z roku 2013 na osobu je 20 litrů ročně, což znamená, že podle statistik Češi vypijí 2 miliony hektolitřů vína. Spotřeba vína je v České republice asi třikrát vyšší než vlastní výroba.

4.2.3 Porovnání spotřeby vína v České republice a Evropské unii

Pro představu následující graf ukazuje časovou řadu spotřeby České republiky vs. Itálie a Francie, což jsou země s největší spotřebou vína v Evropské unii. Časová řada pro tyto 3 země je v rozmezí let 2007 – 2011, a to vzhledem k dostupnosti dat a porovnatelnosti mezi nimi.

Graf 8 Porovnání spotřeby vína v České republice vs. Evropské unii v letech 2007 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování.

Na základě grafického zpracování je zřejmé, že spotřeba není lineární ani ve Francii ani v Itálii, je nestálá a spíše má klesající tendence. Oproti tomu spotřeba v České republice opravdu neustále roste. Francie i Itálie mají spotřebu vína na osobu podstatně vyšší nežli v České republice, a to o cca 50%.

4.2.3 Import a export vína

Import a export vína tvoří velmi významnou část světového obchodu s vínem. Na základě Celní statistiky z let 2011 až 2013 jsou získána data zemí, které víno importují do České republiky a zároveň data, do kterých Česká republika vína dováží, údaje jsou rozdělena podle šumivých vín a tzv. tichých vín, což je celní pojem pro vína, která nejsou šumivá a vína, která jsou použita pro výstavy a soutěže.

Import vína do České republiky

Tuzemští vinaři na základě klimatických a geografických omezení nejsou schopni uspokojit poptávku po víně v České republice. Jelikož právě poptávka po víně a samotná spotřeba neustále v České republice stoupá, zvyšuje se logicky import této komodity.

Tabulka 11 Množství šumivého vína dopravovaného na území České republiky v letech 2011 – 2013

Hodnoty jsou vyjádřené v 1 hl.

Země vývozu	Množství šumivého vína v hl / rok 2011	Množství šumivého vína v hl / rok 2012	Množství šumivého vína v hl / rok 2013
Rakousko	285,67	250,60	302,24
Belgie	16,29	11,66	2,61
Bulharsko	x	3,33	x
Německo	4 553,08	7 476,22	8 029,94
Dánsko	x	854,16	x
Estonsko	x	670,06	714,93
Španělsko	1 494,20	1 868,34	1 568,06
Francie	4 731,61	7 040,74	9 521,50
Velká Británie	314,35	485,22	406,40
Maďarsko	229,14	273,60	192,60
Irsko	x	x	0,66
Itálie	13 766,34	13 921,61	9 366,31
Kypr	3,60	x	x
Lucembursko	1,13	x	5,45
Nizozemsko	123,19	512,35	440,34
Polsko	22 115,84	22 211,15	22 294,65
Portugalsko	13,48	7,94	24,86
Švédsko	621,77	945,92	862,49
Slovinsko	4,44	5,58	3,56
Slovensko	611,33	515,80	479,76
Chorvatsko	x	x	117,61
Celkem	48 885,46	57 054,28	54 333,97

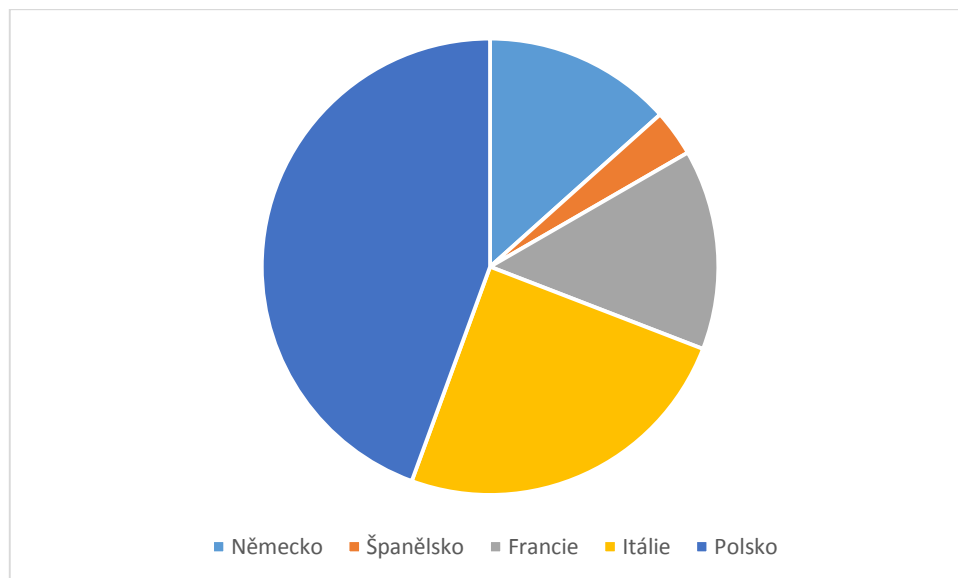
Zdroj: celní statistika 2015.⁶⁸

Dle uvedené tabulky dovozu šumivého vína do České republiky je 5 výrazných importérů, a to jsou:

1. Polsko – s průměrným dovozem 22 207 hl.
2. Itálie – s průměrným dovozem 12 351 hl.
3. Francie – s průměrným dovozem 7 098 hl.
4. Německo – s průměrným dovozem 6 686 hl.
5. Španělsko – s průměrným dovozem 1 643 hl.

⁶⁸ Celnisprava.cz

Graf 9 5 největších importérů šumivého vína do České republiky

Zdroj: vlastní zpracování.

Největším dodavatelem šumivého vína je Polsko. Země sama o sobě není velmi proslulá kvalitními potravinami, natož alkoholickými nápoji. Samozřejmě vzhledem k velkému dodávanému množství je vyšší pravděpodobnost výskytu nekvalitních nápojů. Státní zemědělská a potravinářská inspekce roku 2013 provedla kontrolu 22 vzorků v maloobchodních prodejnách šumivých vín, z nichž bylo 11 nevyhovujících výrobků, z toho ale “pouze“ u 2 z Polska, stejně tak 2 z Německa, 4 z Itálie, 1 ze Španělska a ostatní vína neměly označení země výroby.⁶⁹

⁶⁹ szpi.gov.cz/

Tabulka 12 Množství tichého vína dopravovaného na území České republiky v letech 2011 – 2013

Hodnoty jsou vyjádřené v 1 hl.

Země vývozu	Množství tichého vína v hl / rok 2011	Množství tichého vína v hl / rok 2012	Množství tichého vína v hl / rok 2013
Rakousko	9 778,08	8 121,17	7 035,00
Belgie	743,71	608,27	625,82
Bulharsko	17 224,88	31 745,20	22 091,35
Německo	104 406,19	98 868,88	100 807,08
Dánsko	9,77	732,03	4 889,80
Estonsko	546,23	x	X
Španělsko	265 897,56	262 924,28	304 479,34
Finsko	x	x	3,60
Francie	83 209,25	85 391,90	94 756,81
Velká Británie	12 660,36	9 760,87	10 378,05
Maďarsko	194 844,65	180 486,07	243 331,04
Irsko	461,52	487,74	469,27
Itálie	706 036,42	362 617,07	315 760,30
Kypr	30,92	31,06	X
Lucembursko	20,48	12,62	32,46
Nizozemsko	5 333,94	6 220,41	7 907,18
Polsko	3 348,44	8 096,61	27 066,59
Portugalsko	2 069,44	1 915,14	2 500,59
Rumunsko	9 559,18	736,76	4 479,10
Švédsko	318,35	442,61	274,95
Slovinsko	2 752,07	3 638,57	33 150,17
Slovensko	60 801,88	42 705,35	54 608,53
Chorvatsko	x	x	559,47
Litva	x	x	0,61
Celkem	1 480 053,32	1 105 542,61	1 235 207,11

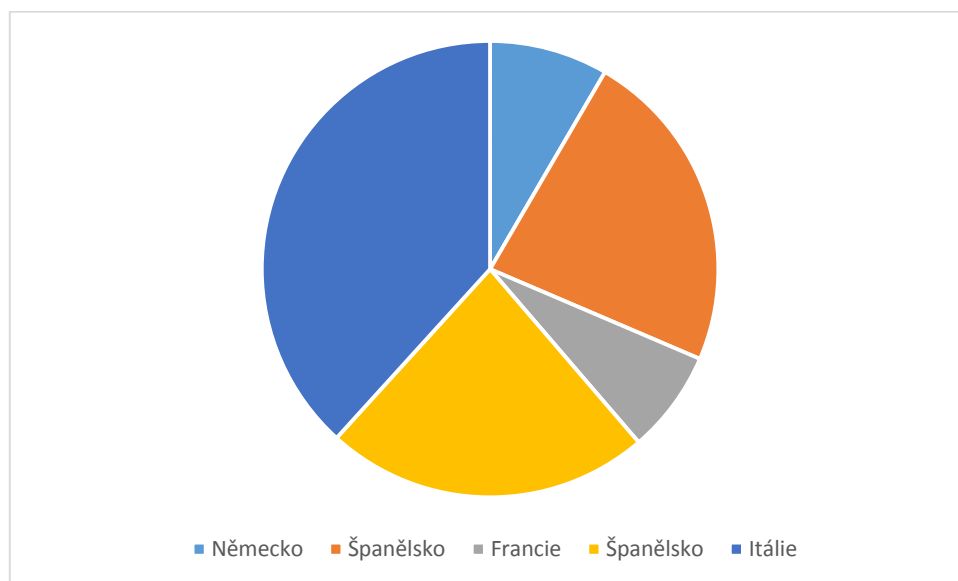
Zdroj: celní statistika 2015⁷⁰.

⁷⁰ Celnisprava.cz

Dle uvedené tabulky dovozu tichého vína do České republiky je 5 výrazných importérů, a to jsou:

1. Itálie - s průměrným dovozem 461 471 hl.
2. Španělsko - s průměrným dovozem 277 767 hl.
3. Maďarsko - s průměrným dovozem 206 220 hl.
4. Německo - s průměrným dovozem 101 360 hl.
5. Francie – s průměrným dovozem 87 785 hl.

Graf 10 5 největších importérů tichého vína do České republiky

Zdroj: vlastní zpracování.

Není se čemu divit, že nejvíce vína se dováží z Itálie, je po Francii v Evropské unii druhou největší zemí, co se týče produkce samotné, však cena dováženého vína je oproti francouzskému podstatně nižší (a to se projevuje samozřejmě i v kvalitě). Druhou zemí je Maďarsko, a tak jak bylo uvedeno v teoretické části této DP, tak ani Maďarsko nehraje vyloženě prim u svých nejčastěji vyvážených vín. Následuje Španělsko, poté Německo a až na pátém místě je Francie. To, že je tato posloupnost zemí na základě dovážených vín vůbec neznamená, že Česká republika je “popelnicí Evropy“, jak je často veřejností zmiňováno, ba naopak, jelikož import vína je ve vysokých číslech a povědomí o kvalitních a dobrých vínech se postupně zvyšuje, tak jako se i zvyšuje kvalita zahraničních vín, pokud tedy budeme brát v potaz vína lahvová ne krabicová, a to v dalších letech bude mít za následek

změnu v poměru dovážených vín. Také stojí za zmínku, že výše zmiňované Polsko v této kategorii není v první příčce, ale spíše za polovinou dováženého množství.

Export vína z České republiky

Česká republika nedokáže tuzemskými víny pokrýt poptávku, malým vinařům se nevyplatí kolikrát ani dodávat víno do supermarketů, natož vyvážet za hranice. Přesto export vína u větších podniků nabývá na významu a postupně se dostává do vyšších čísel. Je to otázka vyšších zisků, na základě vysokého exportovaného množství, prohloubení povědomí o značce a také se díky tomu dostává jak moravským, tak českým vínům dobrého zvuku v zahraničí, což mimo jiné zvyšuje renomé země.

Tabulka 13 Množství šumivého vína dopravovaného z České republiky v letech 2011 - 2013

Hodnoty jsou vyjádřené v 1 hl.

Země dovozu	Množství šumivého vína v hl / rok 2011	Množství šumivého vína v hl / rok 2012	Množství šumivého vína v hl / rok 2013
Rakousko	x	0,45	2,18
Belgie	633,35	646,77	472,47
Německo	7,29	2,03	4,43
Dánsko	565,13	451,63	1 035,86
Finsko	8,55	x	X
Francie	48,96	9,69	14,38
Velká Británie	0,27	21,60	317,25
Maďarsko	675,23	538,43	238,73
Itálie	67,58	45,00	57,77
Nizozemsko	12,42	31,02	40,73
Polsko	838,30	837,41	900,27
Švédsko	x	x	0,27
Slovensko	329,55	183,44	162,69
Litva	71,33	x	2,10
Lotyšsko	16,16	18,46	X
Celkem	3 274,12	2 785,93	3 249,13

Zdroj: celní statistika 2015⁷¹.

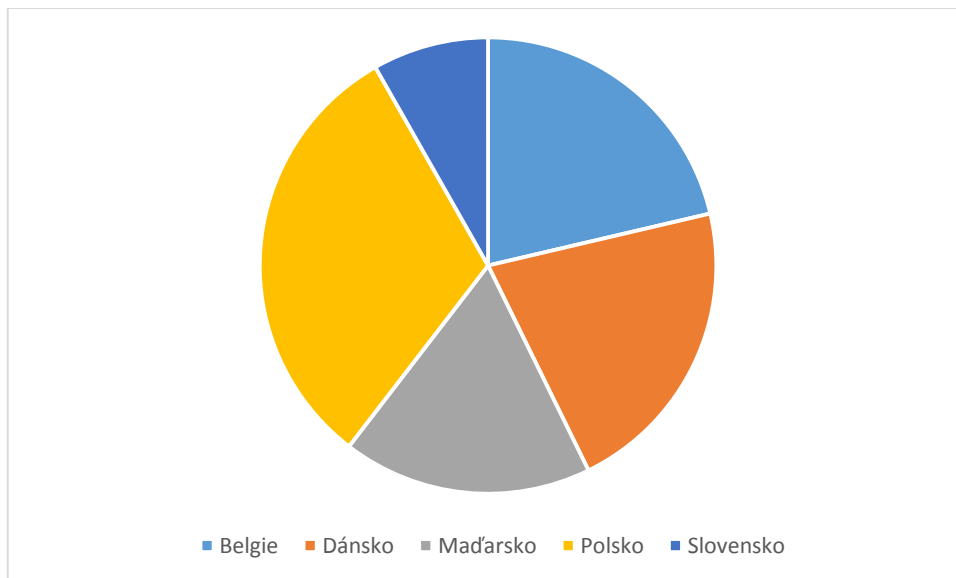
⁷¹ Celnisprava.cz

Dle uvedené tabulky vývozu šumivého vína z České republiky je 5 výrazných zemí, kam se dováží:

1. Polsko - s průměrným dovozem 858 hl.
2. Dánsko - s průměrným dovozem 684 hl.
3. Belgie – s průměrným dovozem 584 hl.
4. Maďarsko - s průměrným dovozem 484 hl.
5. Slovensko - s průměrným dovozem 225 hl.

Mezi nejznámější české šumivé víno je třeba zmínit Bohemia sekt ze Starého Plzeňce, které si zajistil velkou oblibu i v zahraničí.

Graf 11 5 zemí, kde Česká republika nejvíce exportuje šumivá vína

Zdroj: vlastní zpracování.

Vzhledem k ne úplně významným číslům v rámci exportu šumivého vína do Evropy není třeba tolik komentovat momentální stav. Co ale stojí za připomínku je to, že nejvíce šumivého vína importuje do České republiky Polsko a naopak Česká republika nejvíce exportuje právě do Polska.

Tabulka 14 Množství tichého vína dopravovaného z České republiky v letech 2011 - 2013

Hodnoty jsou vyjádřené v 1 hl.

Země dovozu	Množství tichého vína v hl / rok 2011	Množství tichého vína v hl/ rok 2012	Množství tichého vína v hl / rok 2013
Rakousko	116,60	53,50	29,15
Rumunsko	214,92	x	X
Belgie	2,12	1,53	X
Bulharsko	x	x	250,00
Německo	29,76	9,29	13,22
Francie	2,61	7,11	0,54
Velká Británie	x	12,65	588,36
Maďarsko	6 814,42	4 372,17	3 777,81
Itálie		0,77	804,80
Nizozemsko	21,50	8,37	2,97
Polsko	13 132,88	13 545,54	14 335,32
Švédsko	x	x	2,97
Slovinsko	x	x	1 250,00
Slovensko	20 435,13	24 407,57	17 597,12
Litva	211,50	144,00	17,97
Lotyšsko	118,53	64,89	137,24
Celkem	41 099,97	42 627,39	38 807,47

Zdroj: celní statistika 2015⁷².

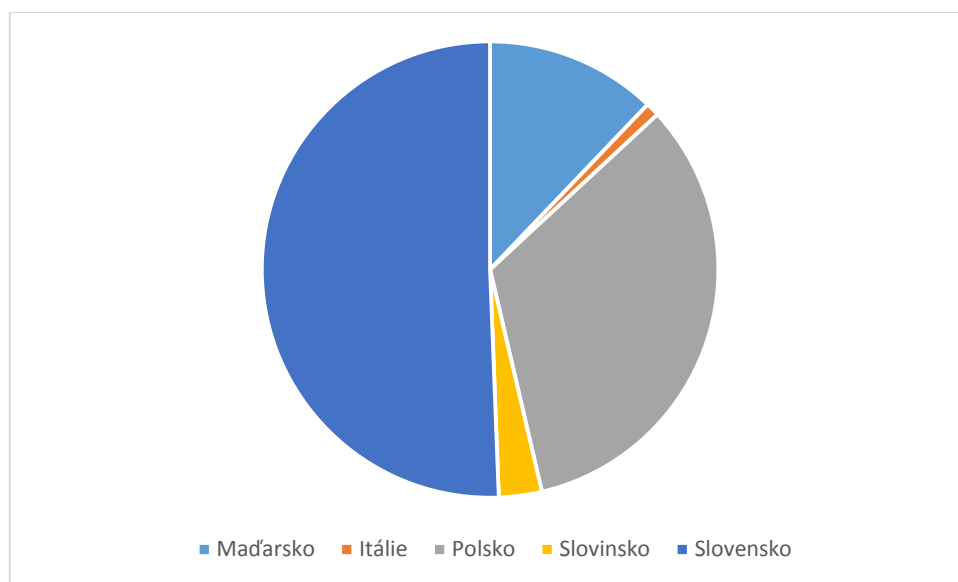
Dle uvedené tabulky vývozu tichého vína z České republiky je 5 výrazných zemí, kam se dováží:

1. Slovensko - s průměrným dovozem 20 813 hl.
2. Polsko - s průměrným dovozem 13 671 hl.
3. Maďarsko - s průměrným dovozem 4 988 hl.
4. Slovinsko - s průměrným dovozem 1 250 hl.
5. Itálie - s průměrným dovozem 402 hl.

⁷² Celnisprava.cz

Dle výše uvedeného je zřejmé, že nejvíce dovážíme víno do Slovenska a Polska, kde samozřejmě tak jako u nás stoupá spotřeba a poptávka po víně a tyto dvě země jsou k nám zároveň distribučně nejbližší.

Graf 12 5 zemí, kde Česká republika nejvíce exportuje tichá vína

Zdroj: vlastní zpracování.

Velmi zajímavý je i fakt, že dovážíme z 1% z celkového exportu do Itálie, která je naopak největším importérem právě do České republiky.

Porovnání importu a exportu vína České republiky

Import vína, jak již bylo uvedeno, postupně roste, přesto za 3 poslední sledované roky u šumivého vína byl mezi rokem 2012 a 2013 rozdíl v negativním směru 2 070 hl, kde právě největší importér vína Itálie dovezla do České republiky o 4 555 hl méně oproti roku následujícímu. U vín tichých v rámci dovozu se projevil opačný fakt, a to že dovoz narostl o 129 664,50 hl, a to dle výše uvedených tabulek není ani export České republiky. Za poslední tři sledované roky průměrný dovoz šumivého vína do České republiky 53 424 hl, zatímco vývoz je 3 103 hl. Podstatně vyšších hodnot nabývají tichá vína, dovoz do České republiky je v průměru za tři sledované roky 2011 až 2013 je 1 273 601 hl a export je 40 844 hl.

4.2.4 Černý trh s vínem

Obchod s vínem, ať v jakékoliv formě, je jedním z mnoha druhů podnikání a vzhledem k podnikatelské historii v České republice nelze očekávat, že vinařství se nekalá forma podnikání nedotkne. Zároveň nedostatečná legislativa v oblasti dovozu, obchodu a prodeje vína způsobila „atomový“ nárůst prodejen s vínem či různých jiných prodejen, jedná se převážně o tržiště, průjezdy, garáže, trafiky, kiosky či jinak kolikrát hygienicky neodpovídající místa prodávající sudové víno do koupenných nebo vlastních plastových obalů. Na příklad v Brně bylo před sedmi roky 8 vinoték a dnes se víno prodává na 1 200 místech. Tento trend je živý převážně v posledních dvou, třech letech, kdy se černý trh lihovin přelil do stáčených vín. V posledních letech se velmi často ukazuje lahvové a převážně sudové víno na serveru potravinynapranari.cz, kde je aktuálně uvedeno 102 zanalyzovaných vín, která jsou rozdělena v kategoriích: nejakostní, falšované a nebezpečné.⁷³ V rozhovoru na téma černého trhu s vínem pan Ing. Jaromír Čepička, CSs., působící ve Sdružení znojemských vinařů uvedl, že: „*Je již skoro „normální“ že inspektoři SZPI Brno zachytí vzorky vína, které jsou „pančované“ – s přídavkem zahuštěného moštu, vody, aromatických látek či glycerolu*“.

Podle analýzy, kterou si nechal zpracovat Svaz vinařů České republiky, se zhruba půl milionu hektolitrů vína doveze do České republiky načerno.⁷⁴ Překvapivě statistiky ani nevycházejí ohledně vyvezeného vína, například na Slovensko. Jak bylo výše uvedeno, tak na Slovensko v roce 2013 bylo dovezeno 17 579 hl tichého vína a 162 hl zahraničního vína, v souhrnu můžeme brát, že se na Slovensko dohromady za rok 2013 doveze 17 741 hl. Přesto je v Ročence Vývoje zahraničního obchodu Slovenské republiky 2009 – 2013 uvedeno, že z České republiky bylo dovezeno 62 048 hektolitrů.⁷⁵ Což je rozdíl 44 307 hl. Ten kdo je v tomto případě okrádán je stát. Černý trh s vínem také kazí jméno dobrým a poctivým vinařům, kteří hůře konkurují těmto vínům svou cenou, a v neposlední řadě se také dotýká černý trh zákazníků, jelikož černý trh nepodléhá kontrole kvality, což se projeví zředěným vínem vodou, přidaným barvivem, cukrem a alkoholem.

Aktuálně ministerstvo zemědělství chystá přísnou regulaci sudového vína, a tím zamezit černému trhu s vínem, mimo tuzemské vinaře. V sudech se totiž nejlépe chová nekvalitní víno. Jedná se o jednu z možností, jak zamezit prodeje pančovaných zahraničních vín a vydávání za česká a moravská vína. Dle chystané novely, která by měla vejít v platnost roku 2016, by nemělo být ubližováno

⁷³ [Potravinynapranari.cz](http://potravinynapranari.cz)

⁷⁴ [Ceskatelevize.cz](http://ceskatelevize.cz)

⁷⁵ Ročenka Vývoje zahraničního obchodu Slovenské republiky 2009 – 2013

samotným vinařům a hlavně se tím bude chránit spotřebitel. Samozřejmě se problém vinařské mafie může přesunout ze sudového vína do lahvového.⁷⁶

4.3 Cena vína

Cena vína je jedním z rozhodujících faktorů pro jeho koupi. Jedním z rozhodujících proto, že není jako jediný a pro spoustu spotřebitelů cena nehraje hlavní roli, kolikrát žádnou. Přesto vyšší cena je pro spotřebitele známkou kvalitního vína a v supermarketu padne převážně volba pro víno denní spotřeby s cenovou relací od 100 – 150 Kč. Ano, v porovnání s víny, která se lahvovaně dají koupit i za 49,90,- je vyšší pravděpodobnost nižšího obsahu tříslovin a následující bolesti hlavy. Přesto cena vína může být uměle navýšená a nemusí mít absolutně žádnou vypovídající hodnotu o kvalitě. Záleží i kde láhev je pořízena, jestli již ve zmiňovaném supermarketu, nebo ve večerce, v restauraci nebo specializovaném obchodě. Každé místo prodeje se promítne do konečné ceny vína (vzhledem k ceně pronájmu prodejního místa, nákladů na provoz, personálu, šířce a hloubce sortimentu, konkurenci apod.) V globálním hledisku tvoří cenu láhve vína místo původu a kvalita vinic, kvalita surovina a práce na vinici, technologie zpracování, uskladnění, ročník a limitované edice vína.

Ukázka rozdílnosti prodejní ceny u stejné lahve vína v závislosti na místě prodeje

Víno bílé, Mikulov, Chardonnay, ročník 2013, datu 12. 2. 2015

Místo prodeje	Prodejní cena za láhev	Prodejní cena za 1,25 dcl
Supermarket Albert Mendlovo náměstí, Brno	69,90 Kč	
Večerka Spirit & Wines Beltémské náměstí, Praha	109,90 Kč	
Restaurace kavárna, Cukrkávalimonáda Lázeňská ulice, Praha	290 Kč	59 Kč

⁷⁶ Vinarskaasociace.cz

Na základě ukázky je patrné, jak se cena vína liší podle místa prodeje. Supermarket má logicky cenu nejnižší, oproti tomu cena vína ve večerce je vyšší o 40 Kč, což lze vysvětlit vyššími náklady na pronájem, umístěním prodejny a také žádným nejbližším možným prodejcem alkoholických nápojů po 22:00 hodině večer. Dále v restauraci je cena vína vyšší oproti prvnímu prodejci, jelikož se jedná o denní restauraci ve velmi nákladné části Prahy, cena vína odpovídá výši cen ostatních nápojů a jídel. Cena za skleničku vína je dražší nežli celá láhev, a to tak, že zákazník přeplatí 40 Kč na láhvi.

Ceny vína v České republice

Podle statistik Ministerstva zemědělství České republiky⁷⁷ se ceny v roce 2012 průmyslových výrobků jakostního vína pohybovaly na úrovni:

bílé lahvované víno	50 - 60 Kč/litr
červené lahvované víno	45 - 80 Kč/litr
přívlastková lahvovaná vína	75 - 125 Kč/litr

(ceny vín v roce 2012 jsou uvedeny bez DPH)

Kalkulace při průměrných odbytových nákladech, marži a započítáním DPH

bílé lahvované víno	60 - 73 Kč/litr
červené lahvované víno	54 - 97 Kč/litr
přívlastková lahvovaná vína	90 - 150 Kč/litr

Výše uvedená data jsou statistická, předpoklad cen v obchodech při nákupu je vyšší.

⁷⁷ Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno, MZe ČR, 2012

Cena dovezeného vína z Evropské unie

V posledních třech letech se nejvíce vína k nám doveze ze Španělska, Itálie, Slovenska, Maďarska a Francie. Dle získaných informací pana Ing. Jaromíra Čepičky, CSs., působícího ve Sdružení znojenských vinařů, jsou ceny dováženého vína následující:

Země	Ø cena
Španělsko	15 Kč/l
Itálie	26 Kč/l
Slovensko	22 Kč/l
Maďarsko	21 Kč/l
Francie	83 Kč/l

Výše průměrné ceny dovoзовého vína je dána poměrem cen sudového a lahvéového vína. Za poslední dva roky se oficiální cena dováženého sudového vína pohybuje v rozmezí 10,50 – 15 Kč/l.

4.4 Situace obchodu s vínem po vstupu do Evropské unie – vinařské podniky

Na základě rozhovorů a písemné korespondence jsou získány a zpracovány cenné názory a informace od českého vinařství a dvou rakouských vinařství, které se vyjádřily k situaci obchodu s vínem po vstupu do Evropské unie. Výše již bylo v praktické části uvedeno, co působí na vinařský trh v České republice po vstupu do Evropské unie a zároveň jaké nejenom legislativní faktory na to působily. V této části práce jsou uvedeny informace ohledně jednotlivých vinařství, z dostupných zdrojů čím se zabývají a poté zhodnocení samotnými vinaři.

4.4.1 Vinařství Adámkovi, Višňové

Vinařství rodiny Adámkových, nesoucí název Bílý sklep, působící ve Višňové, vedené paní Ing. Adámkovou a panem Ing. Adámkem. Manželé Adámkovi působí v oboru od roku 1973, hospodaří na ploše cca 2 ha ve viniční trati U Svatého Urbana v obci Vrbovec. Sklep rodiny Adámkových je

přes 250 let starý, kopaný v usazeninách třetihorního moře, který obklopují pískovcové stěny porostlé černou plísní. Tento sklepní komplex vznikl propojením několika sklepů. Vinařství Adámků se zaměřuje na produkci, prodej, řízené degustace a prohlídky sklepa, zprostředkování ubytování a mnoho doplňkových programů u víně a s vínem. Zajímavostí tohoto vinařství je, že poskytlo své jméno filmu Bobule.

Na vinici se pěstuje: Ryzlink rýnský, Ryzlink vlašský, Sauvignon, Veltlínské zelené, Tramín kořenitý, Rulandské šedé, Muškát moravský, Chrupku, Svatovavřínecké, André a Dornfelder. Vína vyrábí selského typu tradiční technologií, nabízí a prodávají převážně bílá, sudová, lahvovaná, mladá i archivní vína.

Zkušenosti paní Ing. Adámkové jsou takové, že se po otevření hranic a pak i následném vstupu do Evropské unie rozvinula bohatá činnost v rámci přeshraniční spolupráce. Nejdříve se jednalo o návštěvy vinařů v sousedním Rakousku, pak i v dalších zemích, pořádání školení pro drobné vinaře a spousta projektů v rámci přeshraniční spolupráce, které s podporou z Evropské unie přinesly spoustu pozitivního pro drobné vinaře i vinařské obce.

Paní Ing. Adámková dále dodává: „*Naše rodina obhospodařuje pouze 2,4 ha vinic, manžel, jako vinař a vinohradník, pracoval na ZD a sklep s drobnou výrobou vína jsme měli jako členové záhumenského zemědělského družstva od osmdesátých let minulého století, ale otevření hranic nám umožnilo rozšířit naši produkci a následně i vstup do Evropské unie umožnil i výměnu zkušeností mezi vinaři z různých zemí, jako rodinné vinařství jsme se zaměřili na degustace vín pro skupiny turistů, milovníků vína i vinařských spolků a začala jsem se specializovat na vinařskou turistiku a provázení německy mluvících návštěvníků po Jižní Moravě a našich vinařských spolků a dalších zájemců po všech vinařských oblastech Rakouska. Udělala jsem si zkoušky průvodců ČR, získala licenci a moje hobby se mi stalo v posledních 20 letech i prostředkem obživy.*“

Zkušenosti paní Ing. Adámkové s otevřením hranic a vstupem do Evropské unie se dají považovat za pozitivní, vzhledem k širším možnostem, jenž byla schopna využít v rámci podnikání. Vstup do Evropské unie přinesl i pro toto vinařství negativa, ale spíše v širším hledisku, a to spoustu dovozů vín pochybné kvality, která nejsou dost dobře kontrolovatelná a Adámkovi je považují za velkou konkurenci pro české a moravské vinaře, kteří mají daleko přísnější podmínky pro výrobu vína.

4.4.2 Weinhof Koller, Unterretzbach

Rakouské vinařství Weinhof Koller, provozované rodinou Koller, se nachází v Unterretzbachu u rakouských hranic na úpatí Mahartsberges. Prostřednictvím moderních vinařských technologií vyrábí vína svěží, ovocná a bohatá bílá vína, stejně jako hluboká, temná a harmonická červená vína. Rodina Koller hospodaří na 23 ha vinic, v posledních letech ekologickým způsobem a zaměřuje se na vína jako je Chardonnay, Rulandské bílé a Tramín. Koller se zabývají produkcí, prodejem a poskytováním ubytování. Mimo vinařství Koller hospodaří i na 80 ha zemědělské půdy a posledních 20 let v rámci ekologického zemědělství.

Weinhof Koller je podnik paušální, to znamená, že nemohou účtovat víno na export bez daně, o vrácení DPH žádají odběratelé v Rakousku. Jejich export tvoří v podniku pouhých 4 % a hlavní země pro vývoz jsou Česká republika a Německo.

Paní Annemarie Koller uvedla, že se vstupem do Evropské unie se zjednodušil obchod s vínem pro export. Kromě mnoha pozitivních dopadů a zjednodušení obchodu s vínem přinesl vstup do Evropské unie i negativa, a to volný dovoz vín ve velkém množství a také vín různé a pochybné kvality. Podnik rodiny Koller si zakládá na vysoké kvalitě vyrobených vín a tyto dovozy představují velkou konkurenci. Dovezená vína pocházejí ze států, které nemají tak přísný vinařský zákon jako Rakousko a Česká republika, takže se baryková vína dají vyrábět i pomocí hoblin dřeva (chipsů), nebo ledová vína z uměle zmražených hroznů ap.

4.4.3 Vinařství rodiny Nebenführ, Mitterrezbach

Posledním rakouským vinařstvím, je vinařství rodiny Nebenführ, které provozuje své rodinné vinařství v Mitterrezbachu a obhospodařuje společně se svou manželkou a synem 9 ha vinic, čili se tímto podnikáním užívají 3 osoby. Na svých internetových stránkách společnost uvádí seznam vín k prodeji, např. Ryzlink vlašský, Sauvignon blanc, Ryzlink, Chardonnay, Veltlínské zelené atd. Ceny vín jsou v rozmezí od 4,50 – 7 €. Vinařství se zabývá výrobou a prodejem.

K dané problematice se vyjádřil pan Eric Nebenführ, který je zároveň předsedou závlahového družstva (čestná funkce), kde jako vlivy vstupu do Evropské unie uvedl pozitiva a také nesoucí negativa vstupu do Evropské unie:

Pozitiva:

- Kapková závlaha vinic by bez Evropské unie nebyla možná – finanční podpora, voda z České republiky.*
- Získání českých zákazníků díky otevřeným hranicím.
- Stoupající export vína díky vstupu do Evropské unie.
- Finanční podpory na restrukturalizaci vinic.

Negativa:

- Vyšší finanční tlak především v sektoru červených vín.
- Import červených vín z velkých vinařských zemí Evropské unie – Itálie, Francie, Španělsko.

** Rakouští vinaři z okolí Retzu před několika lety zjistili, že v těsné blízkosti hranic je na našem území rozsáhlé zavlažovací zařízení, zbudované za socialistického zemědělství. Rozsahem cca 20 tisíc ha polí pod závlahou byli ohromeni a sami uvádějí, že by dnes u nich nikdo nic podobného nezrealizoval, ani za pomoci dotací z Evropské unie. Závlahové zařízení v bývalém JZD v Dyjákovicích bylo zprivatizované a v roce 1999 byl vypracován společný mezinárodní projekt pro zavlažování vinic v okolí Retzu, Retzbachu a Unterretzbachu pomocí stávajícího zařízení, která čerpá vodu z Dyje. Od roku 2003 probíhá zavlažování vinic vodou České republiky. Rakouská strana vybudovala závlahovou přečerpávací stanici a rozvodnou síť na svém území pro kapkovou závlahu na 180 ha vinic. Projekt stál 1,1 milionu € a byl z poloviny financován Evropské unie a z 15% vládou z Dolního Rakouska. Zbývající částku uhradili sami vinaři, kteří chtěli zavlažování vinic využívat a zaplatili jednorázovou částku 2 000 € za 1 ha.*

4.4.4 Porovnání názorů vinařů

Na základě získaných názorů a informací od českých a rakouských vinařů lze sledat společné v pozitivích i negativích. Vinaři se shodují v tom, že Evropská unie otevřela možnosti proexportní, poskytla finanční podporu, viz kapková závlaha v Rakousku. Tak jak již bylo dříve zmíněno, v České republice aktuálním horkým tématem černý trh s vínem, vysoké množství dováženého nekvalitního vína, které znevýhodňuje místní vinaře. Není velkým překvapením, že se se stejným problémem potýkají i v blízkém Rakousku a jejich vinaře to ohrožuje naprosto stejným způsobem, jako ty naše a také vzhledem k tomu, že tyto dvě země mají stejně náročné nároky na kvalitu výroby vína.

5 Závěr

Víno je alkoholický nápoj vznikající kvašením moštu z vinné révy nebo rmutu z hroznů révy vinné. Réva vinná propojuje lidskou civilizaci od nepaměti nejenom v tom, že se jedná o nejrozšířenější zahradnickou plodinu, ale také v tom, že se jedná o nejstarší kulturní nápoj. Největší rozmach pěstování révy vinné bylo zaznamenáno roku 2 700 před naším letopočtem a jeho pěstování převzali Římané. Právě Římané byli ti, kteří révu vinnou rozšířili kolem nejenom do zemí střední Evropy, ale také v letech 276 až 282 n. l. i na naše území a na Pálavě vybudovali první vinice. Postupně je pěstování révy vinné a výroba vína rozšiřována po našem území a je s tím spojena i řada omezení a zásahů ze strany státu, jelikož i tehdy se víno falšovalo a bylo třeba dohlédnout na zdravotní nezávadnost. Zajímavostí je, že v 17. a 18. století byla výroba vína v Čechách a na Moravě tak rozsáhlá, že trh s tehdejší produkcí zasahoval i na zahraniční trh. Naopak od 19. století jde výroba vína do pozadí, jelikož se rozmáhá výroba piva a tvrdého alkoholu. 2. světová válka produkci pozastavila a od 60. letech víno opět nabralo na popularitě, sektor vinařství se stává součástí společné zemědělské politiky a objevila se řada nových zákonů, kdy roku 1995, kdy byl vydán Vinařský zákon č. 115/1995 Sb., vstupem do Evropské unie roku 2004 o vinohradnictví a vinařství a poté vyhlášky č. 323/2004 Sb., čímž byla legislativa České republiky v této oblasti plně uvedena do souladu s normami Evropské unie.

V rámci společné vinařské politiky byly uvedeny v platnost dvě reformy, první v roce 1999 a další v 2007. Reforma z roku 1999 si kladla za cíl zjednodušit dosavadní mechanismy a zavést nový nástroj v podobě finanční pomoci, jenž by měla napomáhat k restrukturalizaci a přeměně vinic v důsledku vyššího odbytu. Za hlavní bod reformy lze považovat klesající poptávku po stolních vínech. Reforma přednesla opatření ve čtyřech oblastech: struktura, intervence, regulace a obchod. Cílem reformy z roku 2007 bylo podstatně menší plýtvání finančními zdroji. Pro české vinaře je do dnešní doby nejdůležitější Česká právní úprava vinařství, základní předpis regulace vinohradnictví a vinařství je vinařský zákon, Zákon č. 321/2004 Sb. V České republice dohlízejí na pravidla, tradice a formální stránku vinařství vinařské instituce, jedná se o: Národní vinařské centrum, o.p.s., Vinařský fond, Svaz vinařů České republiky a Asociace sommeliérů České republiky. Nejdůležitější evropské právní předpisy týkající se vinařství a vinohradnictví jsou: nařízení Rady ES č. 823/87, nařízení Rady ES č. 1493/99 a nařízení komise č. 1227/2000, nařízení Rady ES č. 2332/92, nařízení Rady ES č. 2392/89, nařízení komise č. 647/87, nařízení komise č. 883/2001 a nařízení komise č. 1622/2000.

Spotřebitelé jsou rozděleni do tří částí jako spotřebitel nenáročný, průměrný a náročný na kvalitu. Rozdělení spotřebitelů pro vinařský trh je velmi důležité, jelikož každý spotřebitel má jiné preference pro konzumaci vína, od cenového rozpětí po nároky na kvalitu. Zákon udává základní skupiny vína, podle kterého se víno dělí, a to dle barvy, obsahu cukru, třídy a kvality. Etiketa je velmi důležitá nejenom pro propagační činnost produktu, ale také pro uvedení správných náležitostí, které stanovuje nařízení Evropského parlamentu a Rady a č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013. Česká republika se využívá tzv germánský způsob značení vína, prvotním ukazatelem je vždy kvalita hroznů a až poté následuje oblast. S vínem je nedílně spojen obalový materiál a produkt musí být balen do takových materiálů, které odpovídají stanoveným požadavkům podle právních předpisů. Tak jako i obalový materiál, tak lahve mohou být uzavřeny jen uznanými materiály.

V České republice je, k roku 2012, 377 vinařských obcí a v nich hospodaří na vinicích 19 336 pěstitelů révy vinné. Celková výměra registrovaných vinic je 17 419 ha. Vinařská oblast znamená geograficky vymezené území, na kterém je povoleno pěstovat vinnou révu pro výrobu vína a dalších produktů. Víno v České republice se z 95% převážně pěstuje na jižní Moravě, skoro z poloviny na Břeclavsku a ze třetiny na Hodonínsku. I v Čechách se nachází mnoho dalších roztroušených vinic. Ve světě vína se za poslední desetiletí změnilo mnoho. Výrobci a vlastně všichni milovníci vína nikdy tolik necestovali a nikdy si nevyměňovali tolik zkušeností tak jako nyní. Víno se vyrábí a pije od Číny až po Uruguay, což má vliv i na spotřebu vína u nás. Velmi důležité vinařské státy v Evropě jsou: Itálie, Španělsko a Portugalsko, Francie, Maďarsko, Německo, Rakousko, Slovensko, Švýcarsko, Rumunsko a Řecko. Každý země je specifická svou historií, geografickou polohou, vlastní legislativou apod., což se samostatně i společně podepisuje na množství vyráběného, exportovaného, importovaného, spotřebovaného vína a jeho kvalitě a ceně.

Celková plocha vinic ve světě je 7 861 tisíc ha, v Evropské unii se z toho nachází 3 818 tisíc ha, mimo Evropskou unii se nachází 4 043 tisíc ha. Největší plochy vinic jsou v Evropě, které tvoří 60%, v Asii 21% a v USA 12%, zbývající plochy jsou v Africe, Austrálii a Oceánii. Světová roční produkce vína je 280 milionů hl., Evropská unie z toho vyprodukuje 185 milionů hl. K roku 2011 je největší celková plocha vinic ve Španělsku (1032 tis ha), poté ve Francii (806 tis ha), Itálii (776 tisíc ha), Portugalsku (240 tis ha) a Německu (102 tis ha). Na základě výpočtu šestileté průměrné produkce za jednotlivé evropské státy v letech 2007 – 2012 v produkci vína vede Francie (45100 hl) a poté Itálie (43880 hl). Na základě výpočtu pětileté průměrné spotřeby za jednotlivé evropské státy v letech 2007 – 2011 se spotřebou vína vede Francie (30 360 hl) a poté Itálie (24 928 hl).

Česká republika je od 1. 5. 2004 členem Evropské unie a ode dne vstupu je součástí jednotného trhu a převzala principy trhu, musela se ztotožnit s cíli Společné zemědělské politiky (SZP) a principy Evropského modelu zemědělství. Dle údajů z roku 2012 je celkově 10 919 vinařských podniků, z toho 10 688 fyzických osob a 231 právnických osob. Z celkového počtu právnických osob je 133 společností s. r. o., 59 společností a . s. a 20 družstev. Fyzické osoby obhospodařují 97,9 % viničních ploch. Celková plocha v České republice činí 16 656 ha, průměrný výnos je 4,77 t/ha a celková sklizeň je 74 721 t. Největší plochu v révy vinné zaujímá jednoznačně Jihomoravský kraj s plochou 14 572 ha, s výnosem 4,86 t/h a se sklizní 79 821 t. Na druhém místě je Zlínský kraj, a to s 504 ha plochy, výnosem 3,93 t/h a se sklizní 1 979 t. Dohromady dle výpočtu prezidenta Svazu vinařů ČR Tibora Nyitria jsme schopni vyrobit 700 tisíc hektolitřů vína. Aktuálně publikovaná průměrná spotřeba vína z roku 2013 na osobu je 20 litrů ročně, což znamená, že podle statistik Češi vypijí 2 miliony hektolitřů vína. Spotřeba vína je v České republice asi třikrát vyšší než vlastní výroba. Česká republika nedokáže tuzemskými víny pokrýt poptávku, malým vinařům se nevyplatí kolikrát ani dodávat víno do supermarketů, natož vyvážet za hranice. Přesto export vína u větších podniků nabývá na významu a postupně se dostává do vyšších čísel. Je to samozřejmě otázka vyšších zisků, na základě vysokého exportovaného množství, prohloubení povědomí o značce a také se díky tomu dostává jak moravským, tak českým vínům dobrého zvuku v zahraničí, což mimo jiné zvyšuje renomé země. Nejvíce se víno tiché dováží z Itálie a poté z Francie, šumivé víno nejvíce z Polska. V rámci exportu se z České republiky vyváží víno tiché na Slovensko a šumivé víno do Polska.

Na základě exportu a importu vína lze z vinařských ročenek a statistik zjistit, že se černý trh s vínem rozmáhá, a to nejenom v České republice. Černý trh s vínem kazí jméno dobrým a poctivým vinařům a v neposlední řadě se také dotýká černý trh zákazníků, jelikož černý trh nepodléhá kontrole kvality, což se projeví zředěným vínem vodou, přidaným barvivem, cukrem a alkoholem. Na základě rozhovorů a písemné korespondence s odborníky a vinaři jsou získány a zpracovány cenné názory, Českého vinařství (Vinařství Adámkovi) a rakouských vinařství (Weinhof Koller a Nebenführ Mitterezbachu) se vyjádřily k situaci obchodu s vínem po vstupu do Evropské unie. Vinaři se shodují v tom, že Evropská unie otevřela možnosti proexportní, poskytla finanční podporu, viz kapková závlaha v Rakousku, ale také se zvýšilo množství dováženého nekvalitního vína, které znevýhodňuje místní vinaře.

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Tabulka 1 Vína s CHOP nebo CHZO ČR	29
Tabulka 2 Procentuální podíl jednotlivých zemí na ploše osázených vinic	49
Tabulka 3 Celková plocha vinic	49
Tabulka 4 Produkce vína EU 2007 – 2012	51
Tabulka 5 Spotřeba vína EU 2007 – 2011	52
Tabulka 6 Sklizeň vinic plodných podle jednotlivých krajů	55
Tabulka 7 Sklizeň vinných hroznů v letech 2005 – 2013 v ČR	55
Tabulka 8 Výnos vinných hroznů v letech 2005 – 2013	56
Tabulka 9 Výroba vína v hospodářském roce 2011/2012 a 2012/2013	58
Tabulka 10 Spotřeba vína v letech 2004 – 2013	59
Tabulka 11 Množství šumivého vína dopravovaného na území ČR v letech 2011 – 2013	62
Tabulka 12 Množství tichého vína dopravovaného na území ČR v letech 2011 – 2013	64
Tabulka 13 Množství šumivého vína dopravovaného z ČR v letech 2011 - 2013	66
Tabulka 14 Množství tichého vína dopravovaného z ČR v letech 2011 - 2013	68
Obrázek 1 Piktogramy poukazující na obsah SO ₂ a stopy mléka a vajec	30
Obrázek 2 Mapa vinařských oblastí	37
Graf 1 Celková plocha vinic v roce 2011	50
Graf 2 Průměrná produkce vína zemí EU 2007 – 2012	51
Graf 3 Průměrná spotřeba vína zemí EU 2007 - 2011	53
Graf 4 Sklizeň vinných hroznů v letech 2005 – 2013 v ČR	56
Graf 5 Výnos vinných hroznů v letech 2005 – 2013	57
Graf 6 Spotřeba vína 1965 – 1990	59
Graf 7 Spotřeba vína v letech 2004 – 2013	60
Graf 8 Porovnání spotřeby vína ČR vs. EU 2007 – 2011	61
Graf 9 5 importérů šumivého vína do ČR	63
Graf 10 5 největších importérů tichého vína do ČR	65
Graf 11 5 zemí, kde ČR nejvíce exportuje šumivá vína	67
Graf 12 5 zemí, kde ČR nejvíce exportuje tichá vína	69

Seznam citací

1. BÁRTA, Luboš. Public relations & Marketingová komunikace v obchodu s vínem. Praha: Radix, spol. s.r.o., 2013, s. 69. ISBN 978-80-87573-07-5.
2. KRATOCHVIL, František. 1000 a 111 pojmů o víně, révě vinné a vinařství, aneb, Breviř enofila. Vyd. 1. Mikulov: Moravín, svaz moravských vinařů, 2013. ISBN 978-80-260-5123-7.
3. MALÍK, Doc. Ing. Fedor. Dobré víno. Bratislava: Polygrafia vedeckej literatúry a časopisov SAV, 1994, s. 326. ISBN 80-88780-00-4.
4. GOSCH, Franz. Vinařský marketing. V českém jazyce vyd. 1. Valtice: Národní salon vín, 2005, s. 125. ISBN 80-903201-5-5.
5. KRAUS, Vilém. Vinitorium historicum. Vyd. 1. Praha: Radix, 2009, 238 s. ISBN 978-80-86031-87-3.
6. Historie - původ vína. Svetvina.cz [online]. 2003 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z : <http://www.svetvina.cz/rubrika.php?rid=3>
7. Historie vína. EVinice [online]. 2012 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z : <http://www.evinice.cz/o-vine/historie-vina>
8. Historický vývoj vinařství. Wineofczechrepublic.cz [online]. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z : <http://www.wineofczechrepublic.cz/historie-a-fakta/vyvoj-vinarstvi/16-historicky-vyvoj-vinarstvi-v-datech.html>
9. Historie vína. EVinice [online]. 2012 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z : <http://www.evinice.cz/o-vine/historie-vina>
10. SEDLÁČEK, Milan. Víno. Znalecvin.cz [online]. 2006 [cit. 2014-01-17]. Dostupné z : <http://www.znalecvin.cz/vino/>
11. Pohnutý život nápoje bohů [online]. 2013 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z : <http://www.globalpolitics.cz/clanky/vinarstvi-a-zemedelska-politika-eu>
12. Zákon o vinohradnictví. Zákon pro lidi [online]. 2013 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-321>
13. Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství). Eagri.cz [online]. 2009 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/Legislativa-MZe_uplna-zneni_zakon-2004-321-viceoblasti.html
14. Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství). Eagri.cz [online]. 2009 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : <http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky->

- prehled/Legislativa-MZe_uplna-zneni_zakon-2004-321-viceoblasti.html
15. Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství). Eagri.cz [online]. 2009 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/Legislativa-MZe_uplna-zneni_zakon-2004-321-viceoblasti.html
 16. Výroba vína. In: Global-wines.cz [online]. 2013 [cit. 2014-01-17]. Dostupné z : <http://www.global-wines.cz/vyroba-vina>
 17. Vinařská legislativa. Wineofczechrepublic.cz [online]. 2011 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z : <http://www.wineofczechrepublic.cz/o-nas/vinarska-legislativa.html>
 18. Rozdělení vín dle barvy vína. In: Wineofczechrepublic.cz [online]. 2013 [cit. 2014-01-17]. Dostupné z : <http://www.wineofczechrepublic.cz/o-vine/rozdeleni-vin/3264-rozdeleni-vin-dle-barvy-vina.html>
 19. KRAUS, Vilém. Vinitorium historicum. Vyd. 1. Praha: Radix, 2009, 238 s. ISBN 978-80-86031-87-3.
 20. O víně [online]. 2011 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z : <http://www.zemevina.cz/page.html?chapter=0&id=3>
 21. Rozdělení vín podle druhu a kvality. In: Kna.cz [online]. 2013 [cit. 2014-01-17]. Dostupné z : <http://www.kna.cz/vina/rozdeleni-vin-podle-druhu-a-kvality.html>
 22. Rozdělení vín. In: Wineofczechrepublic.cz [online]. 2013 [cit. 2014-01-17]. Dostupné z : <http://www.wineofczechrepublic.cz/o-vine/rozdeleni-vin/3265-ticha-vina.html>
 23. Burčák: burčák od pramene. Burčák [online]. 2013 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z : <http://www.burcakodpramene.cz/o-burcaku>
 24. Označování vína [online]. 2014 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z : <http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1021309&docType=ART&nid=11428>
 25. Označování vína [online]. 2014 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z : <http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1021309&docType=ART&nid=11428>
 26. Označování vína [online]. 2014 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z : <http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1021309&docType=ART&nid=11428>
 27. GOSCH, Franz. Vinařský marketing. V českém jazyce vyd. 1. Valtice: Národní salon vín, 2005, s. 125. ISBN 80-903201-5-5.
 28. KOVÁŘOVÁ, Kateřina. Certifikace potravin. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, c2010, 174 s. ISBN 978-80-213-2134-2.
 29. Korek. Gastroprofesor.cz [online]. 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z : <http://www.gastroprofesor.cz/clanek/korek>
 30. Vinařské obce. Vinium.cz [online]. 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupné

- z : http://vinium.cz/files/Vinaske_podoblasti.pdf
31. Vinařské regiony. Wineofczechrepublic.cz [online]. 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z :<http://www.wineofczechrepublic.cz/nase-vina/vinarske-regiony/vinarska-oblast-morava.html>
 32. Vinařské regiony. Wineofczechrepublic.cz [online]. 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z :<http://www.wineofczechrepublic.cz/nase-vina/vinarske-regiony/vinarska-oblast-cechy.html>
 33. STEVENSON, Tom. Nová encyklopedie vín - průvodce světem vína. Banská Bystrica: Tlačiarne BB, spol. s.r.o., 2002, s. 600. ISBN 80-242-0856-3.
 34. STEVENSON, Tom. Nová encyklopedie vín - průvodce světem vína. Banská Bystrica: Tlačiarne BB, spol. s.r.o., 1994, s. 600. ISBN 80-242-0856-3.
 35. MALÍK, Doc. Ing. Fedor. Dobré víno. Bratislava: Polygrafia vedeckej literatúry a časopisov SAV, 1994, s. 326. ISBN 80-88780-00-4.
 36. MALÍK, Doc. Ing. Fedor. Dobré víno. Bratislava: Polygrafia vedeckej literatúry a časopisov SAV, 1994, s. 326. ISBN 80-88780-00-4.
 37. Vinip - Italská vína [online]. 2012, 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z : <http://www.vinip.cz/italska-vina>
 38. STEVENSON, Tom. Nová encyklopedie vín - průvodce světem vína. Banská Bystrica: Tlačiarne BB, spol. s.r.o., 1994, s. 600. ISBN 80-242-0856-3.
 39. Německá vína a vinařství [online]. 2012, 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z : <http://www.evinice.cz/o-vine/nemecka-vina-a-vinarstvi#>
 40. STEVENSON, Tom. Nová encyklopedie vín - průvodce světem vína. Banská Bystrica: Tlačiarne BB, spol. s.r.o., 1994, s. 600. ISBN 80-242-0856-3.
 41. STEVENSON, Tom. Nová encyklopedie vín - průvodce světem vína. Banská Bystrica: Tlačiarne BB, spol. s.r.o., 1994, s. 600. ISBN 80-242-0856-3.
 42. Vinařské centrum. Vinařské centrum [online]. 2013 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : <http://www.vinarskecentrum.cz/>
 43. STEVENSON, Tom. Nová encyklopedie vín - průvodce světem vína. Banská Bystrica: Tlačiarne BB, spol. s.r.o., 2002, s. 600. ISBN 80-242-0856-3.
 44. Vinařský fond. Vinařský fond [online]. 2013 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : <http://www.vinarskyfond.cz/cz/hlavni-stranka>
 45. Svaz vinařů. Svaz vinařů [online]. 2013 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : <http://www.svcr.cz/>
 46. Sommeliers. Sommeliers.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z : <http://www.sommeliers.cz/>
 47. Dotační, dotační.cz [online]. 2014 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z :

- <http://www.dotacni.info/tag/dotace-pro-vinare/>
48. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3
 49. Eagri.cz. Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno [online]. 2012 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z:http://eagri.cz/public/web/file/183298/SVZ_2012_na_web.pdf
 50. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3
 51. Víno [online]. 2014 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z : <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spolecne-organizace-trhu-komodity-5143.html>
 52. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3
 53. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3
 54. Businessinfo.cz. Víno [online]. 2009 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spolecne-organizace-trhu-komodity-5143.html#vino43>
 55. Eurostat: wine production. Epp.eurostat.ec.europa.eu [online]. 2013 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/dataset?p_product_code=TAG00034
 56. StatOIV Extracts: consumption. Oiv.int [online]. 2012 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z :<http://www.oiv.int/oiv/info/enstatoivextracts2>
 57. StatOIV Extracts: surface area. Oiv.int [online]. 2012 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z :<http://www.oiv.int/oiv/info/enstatoivextracts2>
 58. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3
 59. Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin. In: Czos.cz [online]. 2013 [cit. 2014-11-28]. Dostupné z :<http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/270141-14>
 60. Retrospektivní údaje o spotřebě potravin v letech 1920 2006. In: Czos.cz [online]. 2008 [cit. 2014-11-28]. Dostupné z :<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/3014-08>
 61. Statistická ročenka České republiky 2014. Vinium.cz [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z :<http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320198-14>
 62. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3
 63. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3

64. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2013, s 79, ISBN 978-80-140-3
65. Spotřeba potravin 2012. In: Czos.cz [online]. 2013 [cit. 2014-11-28]. Dostupné z :<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/3014-08>
66. Struktura hospodařících podniků. In: Czos.cz [online]. 2012 [cit. 2014-11-28]. Dostupné z :[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/5A00240A0A/\\$File/2135114k41.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/5A00240A0A/$File/2135114k41.pdf)
67. Množství šumivého vína dovezeného na území ČR. In: Celní správa [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z :http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Vino_dovoz/Dovoz_vino_SV_2013.pdf
68. Množství tichého vína dovezeného na území ČR. In: Celní správa [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z :http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Vino_doprava/Doprava_vino_TV_2013_Im.pdf
69. Kontrola šumivých vín zjistila 18 závad u 11 nevyhovujících výrobků. In: Statní zemědělská a potravinářská inspekce [online]. 2013 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z : <http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1056219&docType=ART&nid=12025>
70. Množství šumivého vína dováženého z ČR. In: Celní správa [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z :http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Vino_doprava/Doprava_vino_SV_2012_Ex.pdf
71. Množství tichého vína dováženého z ČR. In: Celní správa [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z :http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Vino_doprava/Doprava_vino_SV_2012_Ex.pdf
72. Potraviny na pranýři. Potravinyapranryi.cz [online]. 2015 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z :<http://www.potravinapranryi.cz/Search.aspx?ext=y&sbranch=81&lang=cs&design=default&archive=actual&listtype=tiles&page=6>
73. Až pětina u nás prodávaného vína pochází z černého trhu. In: Ceskatelevize.cz [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z : <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/276288-az-petina-u-nas-prodavaneho-vina-pochazi-z- -cerneho-trhu/>
74. Ročenka Vývoj zahraničního obchodu Slovenskej republiky 2009 - 2013. Bratislava: Statistický úrad Slovenskej republiky, 2013. ISBN 978-80-8121-335-9.
75. Vinařská asociace. 2015 [online]. 2015 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z : <http://www.vinarskaasociace.cz/>
76. Ministerstvo zemědělství. Situační a výhledová zpráva, réva vinná a víno. Praha: Reprotisk s.r.o., 2012, s 79, ISBN 978-80-7434-046-8

